

Čitate v tej številki na prvi strani članek o boju premo-
govniških družb proti uniji UMW ter njenemu predsedniku.

Načrti, ki vodijo prav gotovo v novo setovno vojno

Severo-atlantski pakt odprl vrata v masno
oboroževanje pridruženih dežel.—Kdo bo kril
stroške?—"Združeni narodi" papirnata firma

Vsakdo, ki se je ogreval za severo-atlantski pakt, je vedel, pa če je to priznal ali ne, da mu je smoter vojna s Sovjetsko zvezo in z njenim blokom. Nasproti-
niki pakta so zamažali dokazovali, da pomeni prvi temeljni korak v oboroženem konfliktu, ki bo imel
še bolj grozovite posledice za
človeštvo kot prejšnji dve sve-
tovni vojni.

Pakt brez oborožene sile
nima pomena

Ko je predsednik Truman u-
spel spraviti skozi zvezni kon-
gres svoj načrt za stvoritev ta-
kozvene severo-atlantske zveze,
je že prej poudaril, da čim bo iz
zbornicah pridruženih držav o-
dobren, je treba takoj napraviti
drugi korak — namreč stopnjo v
sistematično oboroževanje, ki ga
naj predvsem vodijo in financir-
ajo Zed. države. Kajti kaj po-
meni zveza držav atlantskega
pakta, če pa nima za sabo toliko-
šne oborožene sile, da bo lahko
ustavila "agresijo" kjerkoli na
svetu!

Mnogi v Zed. državah so se
na to spomnili šele ko se je pre-
sednik Truman tik po sprejetju
pakta v senatu Zed. držav poja-
vil v njemu z novim, oziroma z
dodatnim načrtom za militari-
ziranje zapadne Evrope ter vseh
drugih onih dežel, "ki so za svo-
bodo in protikomunistične." V
takih frazah je kajpada mnogo
hinavščine, kajti v deželah ame-
riškega bloka, ki se duša za "naš
način življenja", je precej takih
dežel, v katerih ni bilo še nikoli
kake resnične demokracije in
nekatero so povsem fašistične
in za marsikako pa je nevarnost,
da bo postala fašistična baš s
pomočjo ameriške intervencije.

Opozicija proti oboroževanju
narasla

Ko je bil pakt odobren pod
pretvezo, da so se te dežele
zedinile edino za obrambo dru-
ga druge v slučaju, da bo katera
izmed njih napadena, so pro-
moterji imeli pripravljen že ves
nadljudski načrt za militarizacijo,
dasi so ga v času ko se je
vršila v senatu zbornica še de-
bata za in proti severo-atlantski
obrambni (bolje, militaristični)
zvezi tajili.

Predsednik Truman pa je že
prej določeno poudaril, da pri-
hodnja stopnja je zgraditev e-
notne militaristične sile, ki naj

Ali vam je naročnina
potekla...?

Tekoča številka Proletarca
je

2176

Ako je številka tik VASEGA
imena na NASLOVU na PRVI
strani nižja, to pomeni, da vam
je naročnina potekla za toliko
tednov kolikor je številka v va-
šem oklepaju nižja od gornje.

Prosimo, obnovite jo!
Prihranite nam s tem pri delu
in na poštini!

Čemu Tako Malo Glasu O Vojni V Indo-Kini?

Dočim se je o nizozemski vojni proti indoneški re-
publiki veliko pisalo in imela je precej opravka z njo
tudi organizacija združenih narodov, je pa o vojni v
Indo-kini "vse tiho". Francozi so v imperialističnih voj-
nah sedanje dobe boljši mojstri kakor so Nizozemci,
zato so svoja prizadevanja za ponovno zavojevanje
Indo-Kine potiskali v svetovni javnosti v "nezanim-
ne" kolikor največ so mogli.

Vendar se vojna v Indo-Kini še nadaljuje.

To je velika krajina južno od Kitajske, ob Južno-
Kitajskem morju, ki obsega 284,000 kv. milj in ima
blizu 30,000,000 prebivalcev.

Ko je bila Francija od Nemčije poražena, je fran-
coska oblast ostala samo še na nekaterih strateških
točkah. Čim pa je Japonska šla v vojno, je Francija
Indo-Kino povsem izgubila. Proglasila se je za repu-
bliko pod imenom Viet Nam, toda nekateri stari do-
mačinski fevdalni mogotci pa so si ohranili velik del
tega teritorija v svoji oblasti. Japonska je takrat izja-
vila, da mora evropski imperializem za zmerom iz
Azije in izgleda, da mu je konec vzlic zavazniški zmagi
nad Japonsko.

Ampak kakor Nizozemska, tako tudi Francija ho-
če ostati v svojih azijskih posestih za vsako ceno.

Čim se je Japonska podala, in so vsled tega mo-
rale kapitulirati tudi japonske posadke v nizozemski
Indoneziji ter v francoski Indo-Kini, so zayzeli njihove
postojanke Angleži, da pripravijo pot nizozemskim ter
francoskim četam za povratek.

Prišle so po več mesecih ladje in čete obeh dežel,
opremljene z ameriško municijo. Takozvene neodvis-
nosti Indonezije ter Indo-Kine je bilo konec. Dočim je
v Evropi in na Japonskem ter po ostalem svetu zavl-
dal mir, se je vojna v teh bivših evropskih kolonijah
znova pričela in ob enem se je poostila civilna vojna
na Kitajskem.

Čemu hoče Francija ohraniti Indo-Kino za svojo
privatno posest? Naravno — iz povsem egoističnih ter
samoljubnih nagibov. Veliko krajev v Indo-Kini vse-
buje bogate prirodne zaklade in Francija je pred voj-
no zajemala iz njih sebi v korist z veliko žlico ter izko-
riščala domačine.

Sedaj pa ji je vojna v Indo-Kini v breme, vzlic te-
mu, da je vsa njena armada tam oborožena skoro iz-
ključno z ameriško in delno z angleško municijo.

Domačini republike Viet Nam se pogumno bore
vseskozi od kar je drugod po svetu — razen na Kitaj-
skem in v Indoneziji vojna minula.

Francija ima v Indo-Kini sedaj okrog 120,000
mož moderno opremljene profesionalne armade, v ka-
teri so v večini Senegalci (žamorci iz francoskih kolo-
nij v Afriki) ter tujska legija.

V parlamentu v Parizu je iz francoskih afriških
kolonij nekaj črncev, ki v razpravah jezno vprašujejo,
čemu naj se bi ljudje barvne polti borili za Francijo
proti ljudem drugih polti — namreč žamorci iz Afrike
proti azijskim rodovom?

Odgovora na to ne dobe in Senegalci, ki so naj-
okrutnejši vojaki francoske oborožene sile, se tepejo
z domačini Indo-Kine ne da bi vedeli čemu.

Francoski levičarski listi pišejo, da ta "osvobodil-
na armada" uganja po Indo-Kini proti republikansko-
mu gibanju za osvoboditev svoje dežele velike strah-
ovitosti — takšne, kot jih je med vojno v Evropi počel
Hitler. Vsake sorte mučenj se poslužuje francoska
oblast, da bi domačine v Indo-Kini ukrotila ter jih za
svoj imperializem znova zaslužila.

Zed. države molče in Franciji pa pomagajo z da-

(Konec na 4. strani.)

Ali smo v "recesiji" ali nismo? Vladni ljudje v nesoglasih

Trgovski tajnik Charles Saw-
yer potuje po deželi v prouče-
vanju sedanje ekonomske situ-
acije in nastopa na banketih ter
pred raznimi klubi višje družbe,
katerim zagotavlja, da je seda-
nji gospodarski položaj Zed. držav
povsem ugoden, da so na-
stala sicer tu pa tam potrebna
izravnavanja, da pa se nam
ni treba ničesar bati — kajti
vzlic uravnavanju industrije iz
povojnih v normalne razmere je
še vedno 59 milijonov delavcev
zaposlenih.

Koliko pa je brezposelnih? To
sedaj trgovski tajnik na svojo
roko s pomočjo svojega depart-
menta, v katerem je uposlenih
tisoče ljudi, šele preiskuje.

Zase je Sawyer že dognal, da
smo še vedno v brezprimernem
blagostanju, kar je lahko res-
nica za one, ki imajo bodisi do-
bre službe ali pa visoke dobič-
ke v svojih obratih, ali pa do-
volj dividend.

Toda brezposelnosti se vzlic
Sawyerjevemu optimizmu ne
more utajiti. To sta mu poudari-
la tudi governerja držav Massa-

V točno, ki je končal 23. julija,
je propadlo 182 podjetij, ali 21 več
kot teden prej. Propadanja podjetij
so sedaj dvakrat višja po številu
kakor pred enim letom in trikrat
višja kakor leta 1947. "Free enter-
prise" torej ni nič kaj "free" in
mora zapreti vrata čim ga razmere,
nad katerimi nima kontrole, zada-
vijo. Ostanjejo pa monopolji, ki ra-
stejo leto za letom in njihovi dobič-
ki so celo letos, ko smo v recesiji,
višji kakor so bili lani v prvi polo-
vici leta.

chusetts in Connecticut. Prvi na-
čelnjuj governor Paul A. Dever
in drugi governor Chester Bow-
les. Slednji pravi, da je eden
izmed vsakih osem delavcev v
njegovi državi brez službe. Paul
A. Dever je dejal da enako raz-
merje je nastalo na polju za-
poselitve in brezposelnosti v nje-
govi državi.

In kakor v prejšnjih dobah,
so se nekatere velike tovarne
na severovzhodu — posebno tek-
stilne, začele seliti v južne dr-
žave, kjer so unije sozajemno
še brez moči in je tovarnarjem
mogoče dobiti delovno moč ve-
liki ceneje kakor na severu. In
pa z unijami se jim ni treba
ukvarjati... Trgovske komore
v mestih južnih držav skrbre,
da ne postanejo "oblastne", ka-
kor so v ostalih industrijskih
krajih Zed. držav.

Governor Dever (Mass.) pravi,
da je brezposelnosti problem
v njegovi državi tako kritičen,
da potrebuje v podporo druž-
nam, ki so brez zaslužka, iz
zvezne blagajne najmanj \$36.-
000,000, poleg redne brezposel-
nostne podpore, ki jo prejema.

Governor Sawyer pa pravi,
da ker vsled naraščajočega šte-
vila brezposelnih kupna moč pa-
da, so tudi trgovci primorani
odslavljati svoje klerke ter dru-
ge delavce. Mnogo trgovin je
šlo že na kant, ker se jim v teh
razmerah obratovanje nikakor
ne izplača.

(Konec na 5. strani)

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Radio Moskva se poslužuje vsa-
ke prilike, da švrkne po Ti-
tu in "njegovi klikli". Nedavno
ga je prijel radi trditve, da so
bile Jugoslaviji določene njene
zahteve glede Koroške na celi
črti zato, ker je sedaj tudi Rusi-
ja potegnila z ameriško, angleš-
ko in francosko delegacijo, v
zameno za visoko vojno odškod-
nino in pa ker so ji odobrili
posebne koncesije na avstrijskih
oljnih poljih. Radio Moskva na
te očitke odgovarja kardelju in
Titu, da ste se 1. 1947 tajno po-
gajala z Angleži glede pogodbe
z Avstrijo za ruskim hrbtom.
Kako so barantali—pravi Mosk-
va, o tem sedaj ni še čas pove-
dati. Jasno je, da sta si vladi v
Moskvi in v Beogradu že toliko
narazen, da na kako spravo med
njima ni misliti. Očitno so v
Kremlju odločno za padec "Tito-
ve klikle" in prav tako očitno je,
da se Tito ne misli umakniti —
razen ako bi ga opozicija, koli-
kor jo je, siloma vrgla.

Kardinal Spellman s svojim
napadom na Mrs. Roosevelt ni
napravil tistega učinka kot ga je
nameraval — da, niti med kato-
ličani ne, ker kar je poučenih
ne verjamejo, da je ona katoliški
cerkvi sovražna. To je pouda-
rila v odgovor Spellmanu v pi-
smu in v svoji koloni. Kardinal
Spellman jo je v svojem napadu
označil vsled njenega stališča
glede ločitve cerkve od države
za "nevredno mater". Odgovori-
la mu je zelo pikro, da on ni ose-
ba, ki bi mogel soditi kdo je
česa vreden ali nevreden, kajti
o vrednosti človeka sodi končno
le Bog.

Katoliška hierarhija v Zed.
državah se že leta trudi, da bi
svojim verskim šolam izvoje-
vala v eni ali drugi obliki držav-
no podporo. Stara ameriška tra-
dicija, da sta zvezna in državne
vlade ter cerkve ločene drug od
drugega v svojem delovanju, ne
dopušta državnih podpor nobeni
cerkvi ne za šolstvo ne za kaj
drugega. Mrs. Roosevelt je iz-
razila misel, da naj to razmerje
v prid obojih ostane tudi v bo-
doče, zato jo je kardinal Spell-
man (ki je katoliški POLITICNI
primat v tej deželi) toliko oz-
merjal. Toda več javnih osebnosti
ji je njeno javno izrečeno
mnenje odobravalo kakor pa
Spellmanu njegov napad. Veliko
več in vsled t. svoje politične
zmote — kardinal je namreč
ozmerjal za "bigota" tudi kon-
gresnika Bardena — je svoji
stvari napravil le škodo. Barden
je namreč predlagal \$300,000.-
000 zvezne podpore za šolstvo,
ki se jo razdeli posameznim dr-
žavam, toda predlog določno po-
udarja, da smejo državne vlade
podpreti s to vsoto edino javne
šole, ne privatnih. Katoliške šole
so smatrane za privatne in
tako bi bile iz teh dajatev zvez-
ne vlade take šole izključene.
Radi tega jeza med hierarhijo.

Nekaj o naših stvareh

Mesec maj je bil letos eden najboljših mesecev,
kar se poslanih naročnin s strani zastopnikov ter dru-
gih naših prijateljev tiče. Poslali so jih — kot ste videli
v prejšnjem seznamu, meseca maja 233, v juniju pa
134. Razlika — 99.

V aprilu smo jih prejeli od zastopnikov 139, v
marchu pa le 120.

Ako bi bil rezultat tak vsak mesec kakor je bil v
maju, bi število naročnikov Proletarca jako naraslo.

Razveselljivo je, da smo dobili minule tedne precej
novih naročnikov, četudi se jih težko dobi. Npr. v juli-
ju sedem celoletnih in enega za četrta leta.

Ampak brez novih naročnikov ne gre ker nekdo
mora nadomeščati stare, ki bodisi premene ali pa list
iz enega ali drugega vzroka odpovedo.

Prav gotovo je možno, da lahko vsakdo, ki živi
med Slovenci, dobi saj enega novega naročnika. Zas-
topnik Louis Barborich v Milwaukeeju, pionir visokih
let, je izgubil naročnika ter ga nadomestil takoj z
novim.

Enako nam obetajo drugi.

Kolona z "Upravišne in uredniške mize" je v tej
številki znova obnovljena, enako upravniška kolona
"Pogovor z zastopniki in čitatelji". Prejšnji teden sta
izostali zaradi prepozne dostavitve tiskarni.

Imena prispevalcev, obiskovalcev ter razne dru-
ge omembe so bile za omenjeni dve koloni urejeni do
petka minuli teden. Druge se bodo nadaljevale v pri-
hodnji številki.

Ali bi mogli vaše priredbe oglašati tudi v Prole-
tarcu, namreč poleg v dopisih, ki so brezplačni, oglasi
pa nam bi pomagali zvišati dohodek? Včas je veliko
društvo SNPJ, pa tudi drugin, imelo mikavna vabila
na svoje zabave, slavnosti itd. Pa tudi prijatelji tega
lista med trgovci in obrtniki nam bi lahko pomagali,
razen ako jih je recesija zadela toliko, da bi tega ne
zmogli.

Apelirali smo že, da se bi naši naročniki med sa-
bo pomenili pred vsako priredbo kako čimveč storiti
v zbiranju doneskov v tiskovni sklad. Včas se eden
lodi tega dela in napravi uspeh. Ako se take naloge
lote dva ali trije, ali več, je uspeh kajpada še boljši.

Prihodnjo soboto 6. avgusta bo v Pilsen parku
v Chicagu piknik društva Pioneer št. 559 SNPJ. Prične
se popoldne s kontestom mladine. Pokazala bo, kaj
zna v petju, v godbi, plesih itd. Torej pridite zgodaj.
Več je v dopisu v tej številki.

Boj proti UMW in Lewisu poostren

V časopisju in v radiu je v
teku močna kampanja za diskre-
ditiranje unije premogarjev
(UMW) in posebno napadan pa
je njen "diktator" John L. Lew-
is. "Odlični" govorniki, ki na-
stopajo pred trgovskimi komo-
rami in v klubih velikih trgov-
cev ter industriancev, dokazuje-
jo, da je Taft-Hartleyjev za-
kon še premalo strog. Treba bi
bilo postaviti, ki bi glavarjem
unij onemogočila "monopolizir-
ati" industrijo.

V dokaz, kako potreben bi bil
tak zakon, navajajo, da je po-
stala vsa premogovniška indus-
trija Lewisov monopol z njegovo
unijo vred. Lastniki rogov so v
tem položaju brez moči in nihče
jih ne ščiti. Ako Lewis odredi,

da naj gredo premogarji vsi na-
enkrat na "počitnice" se to zgo-
di. In ako odredi, da naj delajo
samo tri dni v tednu, ga slepo
ubogajo.

Zdi se jim nezasišano, kako
bi smel kak vodja unije znižati
delavnik s petih na tri dni v
tednu neglede na pogodbo. Se-
daj je UMW sploh nima, ker
nova ni še bila sklenjena.

Magnati hočejo privilegij do-
ločanja, koliko dni v tednu kdo
dela, zase, kot so ga imeli v pro-
šlosti. Ako so odločili, da naj
delajo premogarji v tem rovu
dva dni v tednu, v drugem tri,
v nekaterih pa po pet ali šest
dni v tednu, je bilo po njihovem
mnenju to čisto pravilno. Saj so
vendar oni lastniki rogov, ne pa

premogarji! Pa pride UMW s
svojim predsednikom in odloči:
rudarji bodo odslej pa do pre-
klica delali po tri dni, zato da
bodo v teh časih "recesije", ko
se premogovni trg niža, imeli
vsi priložnost enako zaslužiti.

Ako berete časopise plutokra-
cije ali poslušate razne radio
komentarje, dobite vtis kot da
so premogarji nekak visoka go-
spoda, ki s svojo unijo ukazuje-
jo nezaščitenim lastnikom rogov
kako naj ravnaajo s svojo imov-
no.

"Premogovniške družbe pod
Lewisovo diktaturo brez moči",
se glasi naslov v nekem listu.

Ni pa ne pišejo o življenjskih
razmerah premogarjev in ne o
nevarnostih, katerim so izpo-

stavljeni pri delu v rovih.

Zgodovina ameriških premo-
garjev je dokaj žalostna. Morali
so skozi dolgoletne stiske, tep-
la jih je brezposelnost, živeti
so morali marsikje v takozvanih
kompanijskih hišah ali barakah
in potrebščine so morali kupo-
vati v kompanijski prodajalni.
V stavkah so jih neusmiljeno
pretepali, poleg pennsylvanskih
kozakov so tolkli po njih šerifi
s svojimi deputiji, pretepali so
jih kompanijski "gansterji" in
končno je še državna milica pri-
šla na pomoč zlomiti stavko.

Gospodarji bi radi te stare
"dobre čase" priklicali nazaj —
pa jih ne bo mogoče, ker premo-
garji so sedaj solidarni in njih-
va unija je močnejša kot še
kdaj prej.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00. Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL. Telephone: ROCKWELL 2-2864

Francija proti osvoboditvi kolonij

Tripolitanijska, ki je bila pred vojno italijanska kolonija, je prišla po vojni z drugimi italijanskimi kolonijami vred pod angleško upravo in ostanejo pod Anglijo dokler se velika četverica skupno z organizacijo Združenih narodov ne zavzame za kako drugo rešitev. Italija želi te kolonije nazaj, toda ima v teh željah v Z. N. malo prijateljev. Posebno bi rada da se ji vrne Tripolitanijsko in res so se domačini tega toliko zbal, da so priredili proti Italiji in proti italijanskemu priseljenecem velike demonstracije. Tripolitanijska je trikrat tako velika kot Italija, a ima le okrog milijon prebivalcev — največ Arabcev, ki od Z. N. zahtevajo, da se to deželo proglasi za neodvisno državo. Angličani so napolniradno obljubili, da bo zahtevi Arabcev ugodno čim bodo prilike v ta namen dovolj razvite in prebivalstvo "sposobno" za samovlado.

Frederik Kuh poroča iz Londona, da je bil francoski zunanji minister Robert Schuman pri angleškemu vnanjemu ministru Ernest Bevinu, ko je bil slednji dne 23. julija na obisku v Parizu in dejal, da francoska vlada tej angleški obljubi odločno nasprotuje.

Cemu? Ker se boji za svoje kolonije. Ako dobi samostojnost Tripolitanijska, jo bodo zahtevale tudi francoske Tunizija, Moroko in Algerija. V vseh teh deželah so se upori za neodvisnost v eni ali drugi dobi že dogodili in Francija jih je zatrla s silo, kakor se sedaj bori proti domačinom v Indo-Kini, ki zahtevajo neodvisnost, oziroma so se že med vojno proglasili za samostojno republiko. Francija je proti nji v vojni ves čas od kar je bila Japonska poražena.

Med in po vojni so evropski in ameriški državniki obetali avtonomijo, višji življenjski standard in s časoma bi bili deležni popolne neodvisnosti. Ampak od obljub do izvršitve je dolga pot. Nič ne čuti tega bolj kot podjarmljena ljudstva v kolonijalnih deželah.

Se en Trumanov korak "na desno"

Ko je F. D. Roosevelt nastopil svoj prvi termin, je bilo vrhovno sodišče nprpano s konservativci. Običajno je bil med njegovimi član le en liberalac in najznamenitejši izmed slednjih je bil sodnik Brandeis.

Z vrhovnim sodiščem je bil Roosevelt po svoji prvi izvolitvi za predsednika zelo nezadovoljen, kar je pokazal s svojo izjavo, da so njegovi člani večinoma prestari za izvrševanje svojih dolžnosti. Raznih zelo važnih prizivov, ki so bili pred njimi, se je nakupičilo, a dežela je bila v ekonomski krizi in se je mudilo, da bi ta vrhovni sodni tribunal o njih izdal svoj odlok.

Ker pa je odlašal in cinal, je Roosevelt kongresu predlagal zvišanje števila članov vrhovnega sodišča. Večina poslancev se je ustrašila, da kani Roosevelt imenovati vanj "radikalce" in s tem prelomiti tradicijo, da mora biti vrhovno sodišče konservativno. Roosevelt je vsled njegove izjave glede vrhovnega sodišča reakcija silno napadala in njegov predlog je bil odbit. Vendar pa je kmalu dobil priložnost imenovati vrhovno sodišče ljudi po svoji izbiri, ker nekaj članov je šlo v pokop, par pa jih je pobrala smrt. Roosevelt je na njihova mesta res imenoval odlične juriste liberalnih nazorov, ki so delo pospešili in njihovi odloki so bili v soglasju z Rooseveltovo notranjo politiko.

Pod Trumanom se je to zelo spremenilo. Ze pokojni Roosevelt je začel posebno v svojem tretjem terminu nadomeščati "new-dealovce" z "zmernimi" in s konservativnimi politiki, pod Trumanom pa je ves vladni aparat postal vojaški (militarističen in "wallstreetovski").

Izgleda, da je tudi vrhovno sodišče na enaki poti. Dne 28. julija je Truman imenoval vanj na mesto pokojnega Murphya justičnega tajnika Tom Clarka, ki je konservativac in velik nazadnjak.

Frank Murphy, katoličan po veri, je bil naprednih nazorov, razumen pravnik in poznavalec socialnih problemov. Ko je umrl, so ugibali, da bo Truman na izpraznjeno mesto imenoval katkega katoličana, ker običaj je, da je v vrhovnem sodišču saj en član te vere in en Žid, drugi so protestanti.

Tom Clark je politik iz Texasa, presbeterijaneec po veri in reakcionar v svojih nazorih. Ko ga je Truman imenoval za justičnega tajnika, je bila kampanja za izčiščenje "komunistov" in drugih "nezanesljivih" uradnikov iz zvezne vlade že v teku. Clark je v nji plaval s tokom, a po mnenju najbolj zagriženih torijev ne dovolj hitro. Odredil je, da naj zvezni detektivji preiščejo prošlost vseh onih, ki so osumljeni "rdečkarstva" in nato se je pod njim začelo preiskavati vse od kraja, tudi navadne poštne uslužbenice.

V tej veliki "čistki" je bilo iz visokih in iz nižjih vladnih služb odslovljenih mnogo ljudi — vsled dvoma v njihovo zvestobo zvezni vladi.

Histeriki se niso bili zadovoljni. Se celo zdaj — po veliki čistki, vidijo komuniste po vseh kotih vladnih uradov ter spijona pod vsako mizo. In Clark je "čistil", njegov FBI je preiskoval, vladni uslužbenci so dobili pole z vprašanji, na katere je bilo treba kopo odgovorov — razložiti so morali vse kaj so počeli in kaj so bili v svojem življenju. Začele so se obravnave proti "spijonom", v katerih so nastopili za priče bivši "komunisti", povedni taki, ki so se utihotali v stranko v spijonske in v provokatorske namene. Obravnava proti enajstim vodilnim komunistom, ki se vrši v New Yorku že nad sedem mesecev, pa ni še končana.

V vseh teh procesih pa niso odkrili nobenega takega "spijona", ki bi kakoli tuji državi (Rusiji) izročil res kake važne skrivnosti iz arhivov zvezne vlade ali iz arhivov ameriške oborožene

NAD PET MILIJONOV DELAVCEV v tej deželi ima spet čas premišljevat, čemu ni zaslužka za vse, ki si ga žele in iščejo.

ANTON UDOVIČ

POGOVOR S ČITATELJI IN ZASTOPNIKI

V Proletarcu z dne 20. julija je urednik Proletarca omenil, da sem jaz menda prvi upravnik tega lista, ki rabim "humor" v svoji koloni. Ker nimam Proletarčevih izdaj iz preteklosti listovega obstoja, da bi primerjal, zato ne vem. Če je to poklon — hvala zanj! Res dobro bi bilo, če bi mogel spraviti v dobro voljo čitatelje tega lista, pa ne samo te — tudi ostali svet je treba spraviti v dobro voljo. Saj pravijo, da malo smeja je najboljše zdravilo, in želim, da bi tudi drugi čitatelji sprejeli moje pisanje dovolj privlačno, da bi ga čitali. "Če se ne bom prekmalu utrudil", pripomni Frank Zaitz. Pa že v drugi izdaji ni bilo nobenega glasu od upravnika to pa ne zato, da se je utrudil, pač pa ker ima preveč dela in je vsled tega prepozno poslal svoj dopis v tiskarno, da bi ga postavili in tako sem "zamudil bus" kot pravijo včasih. Kadar bom pisal, bom to storil po svojem mišljenju in izkušnjah. Upam, da bom nekaterim včasih pogodil, drugim pa mogoče nikoli.

Vendar namen te moje kolone je bil, da čitatelji spoznajo po duhu upravnika tega lista. Včasih bom mogoče skušal napisati kaj za smeh, drugič mogoče tudi za jok. Saj je življenje tako orientirano, da se to samo po naravi izliva eno v drugo. Vendar priznati moram, da delo je za mnimivo v tem uradu. Tu dobim pisma od raznih čitateljev in zastopnikov, s katerimi se nisimo še nikoli srečali. Eni te pohvalijo in ti žele uspeh, drugi te ozmerjajo — nič za to. Če bo le mogoče bom skušal biti složen z vsemi, ker jaz verujem v slovo že od nekaj. Pregovor pravi: "V slovi je moč". Ne mislim osebno moč, pač pa — ako nekdo na seji v društvu, v kongresu, ali parlamentu, predloži neko idejo, in ako se večina strinja s tako idejo, je to moč, če je pa sam, je poraz — ne glede kako dobro idejo je pradelagatelj imel v mislih. Tudi je važno, da razumemo zakaj se gre. Tu pa tam človek v naglici kaj izreče ali naredi, da mu je zelo žal čez čas in včasih celo škodo trpi vsled tega, zato je dostikrat po-

sile. Pod Tom Clarkom so nastali v justičnem departmentu stari Palmerjevi časi. Palmer je preganjal in tiril ljudi pred sodišča radi njihovega prepričanja in slinli atmosferi je odprl vrata Tom Clark. Njegovi detektivji so preiskovali posameznike in organizacije, kakšne so njihove politične aktivnosti, kakšnega prepričanja so, s kom drže in kaj govorijo in pišejo. Teh preiskav ni vodil javno. Ko so njegovi zaupniki povedali, kaj dela ta ali ona organizacija, je bil sestavljen seznam in iz njega je bilo po odlomkih poročano javnosti, katera organizacija je "subverzna" in katere posameznike se smatra oziroma prišteva v kategorijo nezanesljivih državljanov.

Skoro vsem je bila s tem storjena krivica, ker se jih smatra "nezvestim" že zato, ako delujejo za mir med našo deželo in Sovjetsko zvezo in pa če v boju med hierarhijo in vladami "satelitik" ne tulijo s svetovno reakcijo v en rog proti reformam in socialnim prevratom.

Človek bi pričakoval, da bi imela tradicija svobode govora in civilnih svobodščin zaščito saj v vrhovnem sodišču. Toda ako bodo imenovani za njegove člane razni Clarki bo tudi ono što s tokom skrajne reakcije.

Posameznikom in organizacijam, ki delujejo za napredek, se v tej histeriji lažnega patriotizma ne obeta nič dobrega. Imajo težavno pot in njihovo delo je spremljano z ovirami. A vendar, vere v napredek niti še tako črna reakcija ne more zatreti. Boj za mir, za vzajemnost med narodi in za socialno pravičnost bo nadaljevan v vsakem vremenu.

la — namreč da v "slogi je moč". Skušajmo to prakticirati. Pozdrav vsem!

— Anton Udovich

Vabilo na piknik

DETROIT, Mich. — V nedeljo 7. avgusta priredita podružnici SANSa št. 1 in 108 svoj letni izlet (piknik) na Potočnikovo farmo, v Maple Grove Park, Dequindre & 19½ Mile Road.

Slovenci v Detroitu in okolici ste vabljeni, da se te priredbe udeležite v čimvečjem številu.

Naši ljudje v starem kraju še vedno potrebujejo pomoči. Tako porušena dežela, kot je bila razdejana Jugoslavija v vojni, se ne more opomoči čez noč. Vrh tega pa ima še vse polno sovražnikov — domačih in tujih — črnih in žoltnih, in starih fašistov, ki ji mečejo polena pod noge. Radi bi jo ugonobili v svoje namene, kajpak.

Z veliko udeležbo na tej prireditvi bomo pokazali, da smo na strani tistega naroda, ki se je teh pijavk v strahovitih borbah otresel.

Torej na svidenje na Potočnikovi farmi v nedeljo sedmega avgusta.

Ravno na tem prostoru bo zenski odsek Slovenskega narodnega doma priredil piknik v nedeljo 21. avgusta.

Udeležimo se vsi tudi te njihove priredbe. Zenske delajo, kakor čebele, za dom. Pridružimo se jim v njihovih naporih s posetom na njihov piknik, pa bo gvišen uspeh.

— Joseph Korsic

Društvo Pioneer št. 559 SNPJ vabi na piknik v Pilsen Park

CHICAGO, Ill. — Pilsen Park je v Chicagu eden izmed najljubljenejših krajev za piknike. Ni vam treba iti iz mesta, akoimate svoje kare. Vsaka stara škotlja čikaška CTA vas pripelje prav do pikniškega prostora za 13c.

Pilsen Park je tako znan, da ga v najem ne dobiš niti za pet let v naprej. Ima pa ga društvo Pioneer, ker se za vsako stvar pravočasno potrudijo.

Tako bomo imeli svoj piknik spet v tem parku — na 26. cesti in Albany Ave. — tik ob pivovarni Pilsen, v soboto 6. avgusta.

Vzlic vročini, ki je nas zajela zadnje tedne, torej že ne bo treba nikomur trpeti.

Na tej prireditvi pa bo ne samo Yankovic ter njegov orkester, pač pa tudi kontest naše mladine. Postavila se bo v petju in v godbi. Pridite, da jo vidite, kako se trudi.

To društvo stori vse v svoji moči, da pomaga tem našim mladim talentom in ako pridete zgodaj popoldne, pa ostanete do poznega večera, vam ne bo žal. Vstopnina v predprodaji je samo 75c. Pri vstopu pa bo \$1. DAVEK VŠET. Vstopnice v predprodaji lahko dobite v našem Centru, 2301 S. Lawndale Ave. Torej na svidenje v soboto 6. avgusta v Pilsen Parku.

— J. K.

PROLETAREC je delavski list za misleče čitatelje.

Joško Oven:

RAZGOVORI

Poleg navadnih dnevnih novic in umorov, tatvin itd. so naši meščanski dnevniški zadnje tedne napolnjeni ofenzive, katera prihaja iz Vatikana.

Človek bi mislil, da smo zopet nazaj v srednjem veku, ko so takšne stvari človeštvo v resnici navdale s strahom in grozo. Saj je sam nemški cesar romal v Canovo, s pepolom na glavi, proseč na kolenih usmiljenja. Ali od tega časa je že dolgo dolgo. Čudno kako se časi spominjajo.

Da, časi se spreminjajo ne samo glede papeške moči in sile, ampak tudi glede vere same. Veliko se je spremenila katoliška vera od časa biblijskega Krista. Po poročilu evangelistov in apostoljev se je on rodil v hlevu in preživel prvih trinindeset let kot mizarski pomočnik pri svojem redniku. Za svoje učence pa ni izbral bogatine, katerih je bilo dovolj tiste čase — ne, izbral je revne ribiče! Vse njegovo življenje so bili njegovi pristaši navadni mali ljudje. Ko ga je vprašal neki bogat mladenič: "Kaj naj storim, da bom zveličan?" mu je odgovoril: "Prodaj vse kar imaš, razdeli med uboge — in pojdi z menoj." Zopet drugič je rekel: "Ložje preide kamela skozi šivankino uho, kot bogatin v nebesa". Kot omenjajo njegovi discipli, je bila njegova obleka silno skromna in umrl je na križu.

Sedaj pa primerjajte njegove namestnike k temu merilu: "Moje kraljestvo ni od tega sveta." Samo pogledmo ogromno bogastvo katoliške cerkve tu pri nas. Kaj pa Španija, ter pred nekaj leti ostala Evropa. Noben podedec se ni tako vztrajno bori z vsemi svojimi močmi kot se je in se še danes bori katoliška cerkev za svojo posvetno last (real estate). Kadar govorijo o materializmu idej, naj pomislijo, da je še druga stran materializma. Zakaj je danes največja revščina, ignoranca in zaostalost ravno v najbolj katoliških deželah? Cemu je ravno v teh deželah največje sovraštvo proti njej? Mrs. Roosevelt je v svojem pismu kardinalu Spellmanu to dobro pojasnila. Znani italijanski pisatelj Ignazio Silone ima v zadnji številki revije New Republic članek z naslovom "Sympathy for Tito." V njemu piše, da je prišel čas za socialiste v zapadni Evropi za spreminitev njihove taktike napram Jugoslaviji. Kajpada omenja tudi uspehe, katere so izvršili socialisti v zapadnih deželah brez diktature na demokracičen način. Seveda je tukaj veliko vprašanje — kakšen je ta uspeh? Konča z besedami: "Tito's present condition of diplomatic isolation imposes a grave duty on democrats and Socialists. The economic aid which Yugoslavia is forced to solicit from the West must not serve to reestablish capitalism in any form whether open or disguised, in that country. It is our duty as Socialists and as democrats, to defend the independence of a people that, more than any other, bled itself white in the war of liberation, and that has been the first to tear up the imperialist agreements of Yalta and Potsdam."

O zgodovini Mehike (Nadaljevanje)

Po begu Staptia Anne leta 1855 je bil izvoljen za začasnim predsednikom stari revolucionar Juan Alvarez. Par dni za tem je postal Benito Juarez justični minister. Njegov prvi korak je bil — odprava vseh posebnih privilegijev cerkve in vojaštva. Duhovniki in oficirji so postali navadni državljani. Ta odlok je dvignil tak vihar med cerkveno oligarhijo in vojaško kasto, da so se celo liberalni poslanci odločili Alvarez za primorati resignirati. Predsedništvo je prevzel Ignatio Comfort, kateri je spadal med bolj zmernе državnike. Ali reforma se je nadaljevala. Leta 1856 je mehiški kongres odobril takozvani "Ley Lerdo". Ta zakon, katerega je po navodilu Juareza sestavil blagajnik Miguel Lerdo de Tejada, je odvzel duhovščini in cerkvi pravico lastitve zemlje, izvenšni onim cerkvam kjer se vrše pobožnosti. Ali kljub temu to še ni bila

konfiskacija kajti država je plačala cerkvi določene vsote za njihova posestva. Namen te postave je bil, da mali kmetje pokupijo ta posestva, ali rezultat je bil, da so bila pokupljena od že bogatih veleposestnikov. Vse to je silno razburilo višje klerikalne sloje. Začela se je revolta, katera je bila kmalu zdušena. Februarja leta 1857 je bila konstitucija "Reforma" dokončana in sprejeta. V nji se je odpravilo še poslednje privilegije glede posebnih justičnih pravic, katerih se je dotledaj lastila cerkev in pa vojaški krogi. Cerkev je začela odprti upor. Papež sam je prokletel to konstitucijo "Reforma" ter vse njene somišljenike. Vsaka oseba, katera je sodelovala s to ustavo ali pa kupila kose cerkvene zemlje, je bila izobčena iz katoliške vere in ni smela biti katoliško pokopana.

Namen te postave, kot je bilo že omenjeno prej je bil, da se zemljo razproda med male ljudi. Ali revni peoni niso imeli denarja in tisti, kateri so ga imeli pa so se zbal cerkvenih kazni. In tako se je zgodilo, da so ta bogastva pokupili tuji interesi — ameriški, angleški, francoski in nemški kapitalisti. Na ta način je reforma precej izgubila. Ker je bila v tej postavi vključena tudi prepoved lastenja zemlje korporacij so bile prizadete tudi indijanske "ejidos" (zadrage). Bogati hacedadi so za male denarje ali pa z žganjem ogoljufali Indijance, ter s tem še bolj povečali njih že tako siromašno stanje. Namesto, da dobi vsak indijanski peon kos svoje lastne zemlje — kot je bil namen te postave, se je zgodilo ravno obratno. Indijaneec se ni bil vzgojen za to, kar je dokazal poznejši zgodovinski razvoj.

Se istega leta v jeseni je izgledalo, da bo nastala civilna vojna. Predsednik Comfort je bil za revizijo ustave. Liberalno misleči kongresniki, videč, da je predsednik za kapitulacijo, so preselili kongres v mesto Queretaro ter proglasili Juareza za predsednika republike. V glavnem mestu Mehike so bili na krmilu konservativci. Comfort je pobegnil. Cerkev in vojaška kamarija se je pripravila za vojno. Juarez je pobegnil v Panama — in od tam šel nazaj v Vera Cruz, kjer je cela tri leta vzdržal vse napade reakcionar-nih armad in s svojem poštenjem in s svojo logiko dokazal, da edino popolna reforma more rešiti Mehiko. Dalje v prihodnji številki.

Drobni nasveti

Bele svilene bluze bodo ostale bele, če denemo v zadnjo vodo, v katerih jih splakujemo, pol kozarca mleka.

Da ne obledi barvano blago, ko ga peremo, moramo dati v vodo bel kis, in sicer pol kozarca na 2 litre vode.

Tole mi ne gre v glavo?

Kako to, da si kardinal Francis Spellman lasti za rimsko-katoliško cerkev v tej deželi poseben privilegij — namreč enako podpora iz zvezne blagajne, kot bi jo bile deležne javne šole, to mi nikakor ne gre v glavo! Pa tudi mnogim katoličanom ne, in ne protestantom! To je razvidno iz odobravanja, ki ga je od njih dobila Mrs. Roosevelt, katero je omenjeni kardinal surovo napadel.

PRIPovedNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

Ko je Matija Klemenc stopil v vežo, je ona pravkar hotela iz kuhinje, zdaj za trenutek presenečena obstala, nato pa smuknila za kuhinjske duri, ko se je zavedela, da je še v isti obleki, v kateri je spala: v stari, obnošeni in že tudi raztrgani, da je tu pa tam kar kosček belega telesa gledal skozi luknjico. Zato pač, ker se ni več izplačalo krpiti teh preperelih stvari in ker je v tem samo še spala. Sicer pa, saj ni bilo kaj posebnega obleči in naj je šestnajstletno dekle še tako sanjala o svilenih blazah in se jezila na starše in nase, imela je komaj eno boljše obleko za nedeljo, potem eno samo za delo, ki pa jo je tudi morala čuvati.

Za mizo v sobi sta čepela dva otroka, kakih pet do sedem let in otepla kaša. Dva sta že odšla v solo, eden pa je spal povit v cunjce v na pol pod posteljo potisnjemem koritu. Na vsaki strani sobe je bila po ena postelja, spredaj omara in na sredi miza. Na stenah je viselo nekaj nabožnih podob, že močno ocrnelih in nerazločnih.

"Ana, prinesi žganja ali," je zaklical Škobec ženi v kuhinjo, "ali pa ti, Francka, in čist kozarec." Zena Ana je sicer prišla v sobo, a le zato, da je vzela z droga nad posteljo obleko za Franco, na kar sta se v kuhinji polglasno prerekali. "Saj te ne bo snedel," je rekel spet Škobec. "Prinesi ali! Otrok neumni. Solo je šele zapustila, pa že..." Zamahnil je z roko, nato pa začel spraševati zdaj Miho, zdaj Klemenco po vsem, kar ga je zanimalo: ali bo že kmalu... ko bi bilo že vsaj to pomlad! Tako ni mogoče! Samo da bi že prišli!

Da, se je grenko nasmehnil Matija. — To je bil tisti duh Slovenskih gor, in velikega dela slovenskega ljudstva v tistih časih: veliko čakanje po odrešenju, po komer koli, po kralju Matjažu, tujcu, ki se tokrat ne imenuje Matjaž, pač pa nekoliko drugače. Kaj zato, kakšen je ta "kralj Matjaž" v resnici, če hoče poteptati in iztrebiti narode "nečiste krvi", ali jih zašujnjati svojem "gospodnjemu narodu", kaj zato, če namerava prelivati kri v potokih, požigati, uničevati, ljudje v Slovenskih gorah so ga napravili za svojega junaka in odrešenika in bedni Škobec sanja o nečem velikem za čas "potem..."

Matija je čutil, da je pri vsem tem brez moči. Res je v tej hiši lahko govoril po mili volji, ker je vedel, da tu po človeško tehtajo tvojo besedo, ne pa niti po farovski niti po žandarsko. A kaj, ko njegova iskrena beseda

Nekaj sto metrov naprej, se je Miha ustavil, se obrnil k Matiji, iztegnil roko proti dolini, ki se je tako lepo videla od tod, in dejal:

"Tu smo na meji naše fare in občine. Od tod vam lahko pokažem več ko pol fare. Tudi mi kmetje se tu radi ustavimo, kadar nas pot zanese mimo. In tudi nam se zdi ta pogled najlepši. Tudi mi čutimo, kaj je lepo, da si bi tega ne znali povedati. Naše ženske sicer mislijo, da je lepo samo, kar je pisano, ali mi dedci vendarle drugače gledamo. Poglejte, če se tu ustavite pozimi, ko je vse v snegu in je rahlo zamegljeno, vam rečem, da je zelo lepo. To celo veliko korito, ki ga vidite pred seboj, je tako čudovito. A kaj šele poleti, ko po dolini vidite pisane cvetoče travnike, proge žita, koruze, krompirja, cvetoče detelje, belo cesto, zadaj, na koncu vsega pa se dviga Sveti Ivan. In še dalje za Svetim Ivanom je Pohorje. Če je posebno jasno, vidite za vsem tem celo Alpe. In na levo vidite Boč in Rogatico. Poznam te kraje, sem že hodil tam. A tu pred nami so sami vinogradi. Tudi to je lepo. Povabil vas bom, ko bodo breskve cvetele, ali pa še malo kasneje, ko bodo cvetele že črse in slive ob klancih. Lepo pa je na klancih še kasneje, ko cvetejo akacije!"

"Prav zares!" je nenadoma vzkliznil Škobec, ki je ves čas vlekel iz pipe. "Tako iz srca mi govoriš, Miha. Kar živo si predstavljam, kako je zdaj, kako spet potem. Naj bo kakor že, pa če se mi boste še tako smejali, rečem vam, da ne morem tu mimo, da bi se vsaj za trenutek ne ustavil in se ozrl po dolini, pa spet okrog po gorah. Pa tudi v nedeljo popoldne kaj rad posejdim na soncu in zrem po tem lepem svetu. Ali kaj čete, dovolj časa imam, da lahko gledam vse to. Lepote je tu dosti, le da je človek ne more prodati, da bi živel od nje. Pa saj lepega človeka ne bi prodal, ne, ne moreš. Svoj čas pa bi rad spravil v denar. Zares, svoje roke bi rad prodal vsak dan sproti, medtem ko se, mislim si vsaj, ne bi mogel odpoštevati, če bi mi kdo rekel: Za koliko prodajš, da bi nikdar več ne videl pomladi!"

A vrag si ga vadi, kako je vse to na svetu. Misliš, misliš, na jasno pa si ne moreš priti. — Pojdemo ali!"

Matija je poslušal in gledal. Zares, dolina je bila še lepša s te strani, kakor z one, kjer sta jo gledala z Gizo. Po njej je vodila ena sama bela cesta, tista, ki je vodila k Svetemu Ivanu. Iz vasi samih pa so bile le majhne poti, kakor da ljudje iz svojih vasi ne odhajajo nikamor. Tu, po teh vaseh, daleč od glavne ceste, daleč od sveta, se spopnejo v dolgih zimskih ali sanjavih pomladnih nočeh, tu se rodijo. Prva pot je k Svetemu Ivanu: neke pomladne nedelje zjutraj k maši, ko je tako prijetno sonce in po zakotjih prvo zelenje, prve rože in prvi metulji. In potem vse življenje, od krsta, od prve mase v pomladni nedelji, od prvega obiska v šoli, hodiš vedno eno samo pot, pot k Svetemu Ivanu. Otrok s torbico na hrbtu; dekle, fant v redkobesnem pogovoru, ko več govori oči, s prvim poljubom za ozelenim klancem; možje s svojim večnim pričakovanjem odrešenja po nečem tujem, po nečem nedoumljenem "kralju Matjažu". Vse dotle, dokler ne padeš. Tedaj te štirje možje ponesejo po tej poti. Hodiš jo poslednjič. In kakor je pri krstu župnik nekaj zbrbljal nad teboj, da si sprejet med človeštvo, tako to ob pogrebu zagodnja in otožno zapoje, da te zbršije iz človeštva. Zakopljejo te, ilovico, v zemljo in ti postavišjo lesen križ. Pot k Svetemu Ivanu se je zaključila.

Tu pa tam se kdo odtrga v svet. Saj od Svetega Ivana vodi bela cesta nekam daleč. Odrga se človek od sicer lepe doline, kakor da se je naveličal prvotno težko rdečo ilovico. Prvogotovo je kak viničarski ali želarski otrok. Odhajajo, za kruhom, za srečo. Za njimi nihče ne joče, nikjer jih ne vodijo v posebnih statistikah, župnik pozabi nanje in neke daleč v svetu so zagreblji to kepo svetoiva-

"Ako bo kdo vprašal zame, reci, da sem odšel na zelo važno sejo in se me ne sme motiti."

Z UPRAVNIŠKE IN UREDNIŠKE MIZE

Citatelji so navajeni, da so poročila tedenske poročana pod tem naslovom. Zal minuli teden sem pripravil tako poročilo malo prepozno, zato bo vse skupaj poročano ta teden.

Kot v številki z dne 20. julija bom tudi to pot šel po vrsti in omenil vse one, ki so imeli kake stike s tem uradom od 15. julija naprej.

Chicago, Ill. — John Sprohar je ponovil naročnino za tri leta v naprej in dal listu v podporo \$1. John ima zaupanje v list in njegovo bodočnost, ker drugače bi gotovo ne plačal za tako dolgo v bodoče.

Frank Bostje se je nanovo naročil na Proletarca, naročnino je izročil Frank Zaitz.

Konzularni urad Jugoslavije se je na novo naročil na Proletarca.

John Mosley se je oglašil v uradu, obnovil naročnino in dal \$1 listu v podporo.

John Morsi je prispeval listu v podporo \$2, ker se ni mogel udeležiti piknika.

Paul Berger je prispeval v tiskovni sklad \$1. Izročil ga je Louis Zorko.

Berwyn: Clement Lovisek je obnovil naročnino za dve leti v naprej in dal listu v podporo \$4.

Ignac Hainrihar je obnovil naročnino in dal listu v podporo \$2.

Waukegan: Martin Judnich je poslal šest obnovljenih naročnin in želi imenik naročnikov. Prav radi smo mu ustregli, da je šel lahko na delo za list.

La Salle: Leo Zevnik je poslal šest naročnin, med njimi eno novo in listu v podporo (Peter Banic) \$1. In pošiljatelj prispeva svojo provizijo v tiskovni sklad. Frank Martinjak je obnovil naročnino in dal listu v podporo \$2. Dalje so obnovili naročnino Joseph Subic, Martins Ferry, O., Joe Pozes, Cleveland, Texas, Frank Barbič, Cleveland, O., Frank Kerzič, Painesville, O.

Sheboygan, Wis.: Frank Stih je poslal naročnino za Leo Milostnika in provizijo dal listu v podporo.

Willard, Wis.: Matt Melnar je poslal tri obnovljene naročnine.

Milwaukee, Wis.: Naš stari aktivist Louis Barborich je poslal štiri naročnine, med njimi eno novo in pa svoto \$21 v tiskovni sklad, ki jo je nabral ob priliki slavnostne otvoritve Arcadia parka. Imena bodo priobčena v prihodnjem seznamu tiskovnega sklada.

Renton, Wash.: Fred Medvesek je poslal naročnino zase in

novske ilovice. Stvar je opravljena. Vse to je zelo preprosto, tako je bilo od pamtveka in tako bo ostalo, ako... ako ne pride kralj Matjaž in ne odreši tega ljudstva, ki misli, da se samo ne more rešiti, ker za to ni ma ne volje ne vere vase. (Dalje prihodnjič.)

vrstice, bo tudi vaš upravnik imel počitnice, to je od tovarne kjer delam; rad bi šel kam in uradu kako karto poslal in se pohvalil, da imam "good tajm". Pa ne bo nič! To pot bo vaš upravnik v uradu preživel svoje počitnice; to bo pihal in prevračal ter iskal to in ono, poleg tega pa skušal urediti precej zaostalega dela.

Sezona muh

Spet smo v času muh. Prodro ti celo v taka stanovanja, ki so vsa omrežena, a muha si že najde kje uhod.

Ne samo muha, tudi kak brenčelj ali pa takozvana konjska muha ti pribrenči in vihra ponoči okrog vsake prižgane luči. Jov, in komarji! Ti sicer v stanovanje redkokdaj zaidejo, ker so najraje na prostem. A muha pa ljubi biti v stanovanju, se poseda po krožnikih in sploh jo izredno veseli, da ti čimveč ponesnaži.

Muha in vsa druga prej omenjena mrčes so tudi prenesalke bolezni in baš v tem so najbolj nevarne.

Muh je več vrst, hišno muho pa poznamo vsi in zato ni potrebno opisovati njene zunanosti, manj znano je, kako se muha razvija.

V marcu in aprilu oživi toplo pomladno sonce otrple muhe, ki so preživele zimo v kakem skritem kotu. Malo nerodne so še in v tem času vidimo večkrat, kako se zaletavajo sem in tja, obsojimo jih, da so pijane. Čez nekaj dni je muha že toliko sveža, da se spozna v toplem svetu in leže takoj jajčeca, najraje v gnoj, ki ga tvorijo slabo prebavljivi konjski odpadki. Iz jajčec se izležejo v nekaj dneh žerke, ki so bele barve in se lahko same preživljajo. Potem se pa žerka zabubi na ta način, da postane njena koža trda, preobrazi se dalje v sodčkasto in okroglo živo bubo, iz katere izleže mlada muha, ki je takoj zmožna življenja. Muha, ki je preživela zimo, živi tako dolgo, da dočaka svoje osmo potomstvo. Ker leže muha na tisoče jajčec, zato ni čudno, če se jih iz malega števila, ki prežive zimo, izleže tako velika množina. Dognano je, da ima ena muha v treh mesecih okrog 100 milijonov potomcev.

Muha je velika nevarnost za našo zdravje. Če bi muha živila samo na čistih krajih, bi bila popolnoma nedolžna živalca. Muha pa je nevarna kot prenašalka bolezenskih kali, bakterij, nevarna postane s tem, da živi povsod, na odpadkih, na gnijočih truplih živali ali ljudi, na pljunkih itd., povsem tam, kjer so tudi gnezda bacilov. Povsod, kamor seda, si nabere nesnage na noge ali zadek, s hrano na takih krajih vsesa tudi bakterije, ki najdejo v njenem črevesju dober dom in se tam množe po mili volji. Človek, ki je bolan na grizi ali tifusu, izloča s blatom bolezenske kali iz sebe, če sede muha na tako blato in poleti potem drugam, prav gotovo prenese bolezni. Na štiri razne načine prenese muha bolezenske kali na človeka:

1. S slino. Trdno hrano uživa muha zato, da jo stopi v svoji slini, n. pr. sladkor, potem pa slino z raztopljenim snovjo vsrka. Del slina pa ostane gotovo tudi na sladkorju, ki ga potem poje človek in z njim seveda tudi kal bolezni.

2. Ker pušča nesnago svojih nog tam, kamor stopi. Če povečamo predmet, po katerem je lazila muha, vidimo, da so na vsem njenem potu sledovi njenih nog; ti sledovi pa niso ničesar drugega kot vsakovrstna nesnaga, v kateri moremo dostikrat najti tudi kako bakterijo, ki more povzročiti bolezni.

3. Z odpadki. Vsak predmet, po katerem je nekaj časa lazila muha, kaže tudi že s prostim očesom vidne odpadke, ki vsebujejo to, kar je bilo pač v muhinih črevesih, torej lahko tudi bakterije.

4. Zgodi se, da pade lahko muha v kako jed in se v tej stopi vsa nesnaga na njenem površju pa tudi v njeni notranjosti in bakterije lahko pridejo v jed.

Kako zelo strupena je muha zaradi bakterij, ki žive na njej in v njej, nam dokazuje dejstvo, da si lahko zastrupimo rano, če na njej ubijemo muho in ravno marsikakemu "prisajenju" so vzrok muhe.

Največkrat prenaša muha kal grize, tifusa in jetike. Če je v kraju le en primer grize ali tifusa, nikdar ne vemo, če ni muha, ki jo ravno vidimo, okužena. Pa ni treba, da je nalezljiva bolezen v kraju samem, saj se znani poizkusi, pri katerih je muha preletela nad 20 km. Muha more torej preleteti tako daljavo in torej precej daleč zanesi nalezljivo bolezen, lahko pa tudi s kakim prometnim sredstvom (v železniškem vagonu ali avtomobilu) prepotovati še večje razdalje in prav daleč povzročiti obolevost na isti bolezni. Zato moramo biti v času ko bolezni razsaja, kar se tiče muh, še prav posebno previdni. Predvsem pa se je treba točno podrepati sanitetnim organom, ki v bolj nevarnih območjih preventivno cepijo proti tem boleznim!

Tudi jetiko lahko prenaša muha. Jetečniki vedno pljuvajo, kal more prenesti muha vsak čas, zato se moramo pred to nevarnostjo čuvati stalno! Tu preiti nevarnost posebno dojenčkom, ki se sami še ne morejo obraniti muh, tako da jim te sedajo na ustnice ali pa na dudko, ki jo potem dobe v usta, s čimer pa pridejo bacili jetike v otrokovo črevo. Mnogo otrok umre zaradi tega in če zdravnik ugotovi pri otroku črevesno ali trebušno jetiko, potem se domači čudijo, odkod to, saj vendar ni nihče v družini na jetiki bolan, tujci pa tudi niso prihajali v hišo.

Novo kurivo

V letu 1949 bodo speljali v USSR plinovod, ki bo podvojil dobavo naravnega goriva v mestu Kuibisev. Trenutno delajo načrt, kako bi izrabili plin v Stavropolu, kjer so v najnovejšem času odkrili nove važne vi-re. Medtem bodo naravni plin iz dolnje Volge napeljali v Stalingrad, ki je najvažnejše industrijsko središče tega predela.

1. S slino. Trdno hrano uživa

KAJ LAHKO STORI VSAKDO IZMED NAS V KORIST "PROLETARCA"?

- Pridobivajmo mu NOVIH naročnikov
- Obnavljajmo naročnino TOČNO čim poteče
- Agitirajmo med drugimi naročniki, da rtoro isto
- Prispevajte v PROLETARCEV tiskovni sklad in priporočajmo to tudi drugim
- Oglašajte v PROLETARCU priredbe društev in druge stvari
- Naročajte slovenske in angleške knjige iz PROLETARCEVE knjižarne
- Poskrbite, da si naroče AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR vsi tisti, ki tega še niso storili
- Naročite KOLEDAR tudi svojcem v starem kraju in enako PROLETARCA.

Vsakdo naj stori za naš list kolikor more, pa bomo vse težave zmagovali!

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združeno državo (izvzemši Chicago) in Kanado \$5.00 na leto; \$4.00 za pol leta; \$2.00 za četrti leta; za Chicago in Cook Co., \$9.50 za celo leto; \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE
CHICAGO 23, ILLINOIS

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

Čemu Tako Malo Glasu O Vojni V Indo-Kini?

(Konec S 1. Strani.)

javljami orožja. Čemu? Levičarji v Franciji na to vprašanje pojasnjujejo, da radi tega, ker je Zed. državam za "zajezitev komunizma". Ako ga ne bo mogoče ustaviti na Kitajskem, naj te mu zapre pot saj v Indo-Kino, v Indijo in v Pakistan.

Tako je naša dežela v enem kraju za demokracijo, a v drugem za imperializem najkrušeje vrste, samo zato, da se kolonialna ljudstva ne osvobodijo iz okovov.

Francija je dala velikemu delu Indo-Kine nekako avtonomijo ter mu dala "cesarja", ki je kajpada lutka pariškega kolonialnega ministrstva. Enako je storila Japonska po prvi svetovni vojni, ko si je osvojila Mandžurijo ter ji dala "neodvisnost, za "cesarja" pa ji imenovala nekega potomca stare kitajske dinastije Manču. Fant je postal "cesar" — japonska vlada ga je plačevala in on ji je služil kakor mu je bilo narekavano.

Mandžurija je sedaj osvobodjena in vero v osvoboditev goje v Aziji in na Pacifičnih otokih vsa tista ljudstva, ki so še v podjarmljenju.

Prav radi te vere podjarmljenih ljudstev je Francija še v vojni — dočim je v vojni s Hitlerjem padla ob prvem velikem pritisku ko snop! A vzlic vsem naprom bo Indo-Kino prej ali slej izgubila. Bilo bi za Francijo boljše, ako se bi z njo sporazumela, a ker imperalizem ne pozna takih izhodov, bodo Senegalci iz Afrike in Indo-Kitajci še klali drug drugega francoskim investorjem in prestidžu starega francoskega imperalizma v korist. Dobro za vsa ljudstva je — tudi za francoski narod, da se ta doba nagiba v zaton.

ALASKA IN NJEN POMEN

(Konec) Uvoz

L. 1938. je alasko prebivalstvo kupilo v Združenih državah blaga za \$42.000.000 — več kakor Čehoslovaška, Danska, Ogrska, Irška, Norveška, Švica, Poljska, Finska ali Španija — vse z veliko številnejšim prebivalstvom — in le malo manj kakor Rusija in Brazilija.

Divjačina

Alaska je edini del Združenih držav ameriških, v katerem se še vedno dobi velika divjačina v velikem številu. V zarodnem času štiti zakon karibuja, jelen, srne, koze, medvede, ovce, mrože in divjo perjad. Lov je prost za domače prebivalstvo, ali vsi drugi si morajo dobiti lovsko pravico pri poljedelskem tajniku ter plačati zanj pristojbino od \$50 do \$150. Divjačina se sme ubijati za potrebno hrano, a nikakor pa je ni dovoljeno izvažati.

Reja severnih jelenov je, kolikor se tiče domačinov, najvažnejša med alaskimi industrijami. Samice se smejo prodati edino domačinom v mejah teritorija. Samce je dovoljeno klati šele, ko so stari štiri leta, in postava jih dovoljuje ubiti le 2% katerekoli črede.

Prebivalstvo

Po ljudskem štetju, ki se je opravilo l. 1910., je tedaj štelo alasko prebivalstvo 63.700 oseb, od katerih je bilo okoli 36.000 belokožcev, Indijancev pa 25.331; med temi zadnjimi so Aleutci, Atabaskanci, Eskimi, Hajdi, Tlingitje in Simšijanci, ki pa

vs razen Eskimov jako hitro izmirajo. L. 1915. je štelo, kakor kaže uradna statistika, alasko prebivalstvo 44.000, a indijansko pa 24.000 oseb. A ob času ljudskega štetja leta 1940 pa je imela Alaska že 72.524 prebivalcev. Ljudsko štetje prihodnje leto jih bo izkazalo nedvomno še veliko več.

Naseljevanje

Alaska je zelo redko naseljena. Njeno naseljevanje napreduje s silo počasi, čeravno je to dežela rumenega zlata in svetlega srebra.

Tistih par tisoč Rusov, ki so živeli v Alaski, ko so Združene države kupile celo ozemlje, je že zdavnaj izginilo. Niti potomstva ni za njimi. L. 1887. je ameriška vlada dovolila 800 indijanskim žrtvam kanadskega verskega preganjanja naselitev v Alaski. Ti so ustanovili prvo begunsko naselbino v Metlakatli. Lovili so losose ter postali kaj imoviti. V Metlakatli so vse javne služnosti v ljudski lasti; tam imajo mestno hišo, ki je edina v Alaski, in potem godbo, ki sestaja iz šestdesetih godal; moderni Metlakatlianci imajo lepe hiše, lastujejo čolne itd.

Tisti, ki jih je poslala še pred nedavnim zvezna vlada iz vrst brezposelnih v matanuško dolino, imajo sedaj tamkaj prav udobno življenje. Bilo je kakih 200 družin. Nekateri so naredili po \$6.000 na leto.

Hudo prizadeti Walter G. Pippel je bil med njimi že kar cel bogataš. Za svoje zelje, paradižnike, repo in krumpir je izkupil

"Rad bi videl bossa, ako potrebuje kakoga nadarjenega človeka velikih ambicij."

v 1936-37 \$11.000. Sedaj izkupi po \$200 na teden. Ko so zvezni zastopniki pritiskali nanj, naj podpiše kupno pogodbo za svojo kmetijo — s pridržkom, da ostanejo naselbinske kmetije v drugi — je ni maral ta trdovratni Pippel podpisati. Svoje pridruženje je s ceste prodajal v Anchorage. Izstopil je iz zadruge ter šel na sodnijo. Avgusta meseca 1941 se je tožba "Ljudstvo proti Pippelu" poravnala izven sodnice. Pippel se je umaknil s svoje naselbinske kmetije ter začel vse spet iznova.

Alaska je morda zadnja dežela na svetu, kjer si kak puščavnik lahko postavi kolibo, ne da bi mu bilo trepetati pred kakim davkarjem.

Alasko ozemlje je pravi pravcati raj za ženske. 228 moških pride na vsakih 100 žensk — v Zdr. državah amer. je to razmerje 108:100 — ali 57,6% moških je starih nad 35 let.

Vlada

Alaska vlada je omejena teritorialna vladna oblika. Predsednik imenuje guvernerja, ki ima zelo, zelo omejeno oblast.

Teritorialna postavodaja, sestojča iz osmih senatorjev in šestnajstih poslancev, se snide vsaki dve leti enkrat v Juneauju, ki je glavno mesto Alaske. Njeni sklepi so podvrženi guvernerjevemu vetu in morejo biti uzakonjeni le, če jih odobri zvezni kongres.

Pravosodje, ki ga opravljajo štiri okrožna sodišča, je jako počasno in drago.

Ribištvo, gozdarstvo, krznarstvo, divjačina in večinoma tudi domačini, vse to je v zveznem področju, vsled česar je krajevna uprava sila zamotana, negotova in mnogokrat celo docela neučinkovita.

Pomen

Pomanjkanje prometnih in prevoznih sredstev je največja coka alaskemu razvoju in pomeni. Dobrih cest ni kljub temu, da so bile že večkrat predlagane. O gradnji motorne ceste, ki naj bi spajala Alasko z Buenos Airesom in se vila od Fairbanksa v Alaski preko Kanade, Združenih držav, Mehike, Srednje in Južne Amerike, se je že mnogo govorilo in to ogromno podjetje se lahko še uresniči. To bi bila panameriška cesta, dolga nič manj kakor 17.000 milj. Enajst tisoč mil je že sedaj v rabi.

Kadar bodo v Alaski primerna prometna in prevozna sredstva na razpolago, bo ta dežela sila velikega pomena z gospodarskega in političnega stališča že samo zato, ker se bo ves politični in gospodarski ustroj razvijal v smeri novih in boljših idej, in prav gotovo se bo pokazalo, da ni napravila zvezna vlada l. 1867. slabe kupčije, ko je kupila Alasko od Rusije.

Ta teritorij je z vojaškega stališča od početka minule vojne zelo utrjevan. Takrat se je šlo proti Japoncem, ki so napadli aleuške otoke in se izkrcali na njih, sedaj pa postaja Alaska vojna baza za slučaj spopada z Rusijo.

Alaska je s celine 54 milj oddaljena od Sibirije, a z najbližjega otoka pa le osem milj. Najzadnejša točka na koncu Aleuškega otočja, je samo 660 milj proč od japonske najvzhodnejše pomorske baze Horomusi, med tem ko je Jokohama 3.400 milj oddaljena od utrjenega Honoluluja. Zračna proga iz San Franciscana na Japonsko preko Aleutov je 1.700 milj krajša od havajske.

V zadnjih časih so vojaški krogi v Združenih državah in Kanadi precej odločno zahtevali utrditev Alaske, ker tvori na vsak način del ameriške obrambe v Tihem morju in je zato njen pomen tudi z vojaškega stališča zelo velik.

Iz česa smo

Ze stari Aristotel je rekel, da ni nobene meje med živim in neživim svetom, dasi ni imel nobenih dokazov, takih, kot jih imamo mi danes. Človek je s to "neživostjo" naravo tako povezan, da najdemo v njegovem telesu 29 prvih. V 75 kg težkem človeku bi našli: 40 kg kisika, 20 kg ogljika, 7 kg vodik, 3 kg dušika (to so zlasti beljakovine, tolače in glikogen). Ostalih 5 kg se deli na 2 kg kalcija (kosti), 1 kg fosforja, 200 gr. klor, 175 gr. žvepla, 150 gr. natrija, 100 gr. kalija, 75 gr. železa (v krvi), 3 gr. silicija (očesne leče), 3 gr. mangana (skupaj z železom), v zelo majhnih količinah pa najdemo jod, brom, aluminij, baker, svinco, cink itd. Glavni delež odpadke torej na kisik, ogljik, vodik in dušik.

Zivljenje je, kot vidimo, vezano na materialne pravine, od katerih ni nobene, ki bi je ne našli v "neživosti" prirodi in ki bi bila značilna samo za življenje v kateri koli obliki. Jasno je tudi, da ta živa snov — protoplazma, kakor jo je pred več kot 100 leti imenoval češki fiziolog Purkinje — ni posebej ustvarjena, temveč je le materija, organizirana v posebni obliki.

NE ČAKAJTE, da prejmete drugi ali tretji opomin o potečeni naročnini. Obnovite jo čim vam poteče. S tem prihranite upravi na čas in stroških, ob enem pa izvršite svojo obveznost

ZEDINJENE DRŽAVE SEDAJ GOSPODARICA VELIKEGA DELA OTOČJA NA PACIFIKU

Ze po prvi in posebno še po drugi svetovni vojni so Zedinjene države zasedle mnogo otokov na Pacifiku, vse one, ki so bile pred vojno japonska posest.

V zmagi po prvi svetovni vojni sta si nemške otoke na Tihem oceanu prisvojile sporazumno Japonska in Zed. države, nekaj pa jih je dobila Anglija, oziroma njeni dominjoni.

Po minuli vojni pa so gospodarica Pacifika Zed. države. To je največji ocean na svetu in še nikoli ga ni kontrolirala kaka posamezna veselisa toliko kakor ga sedaj naša dežela.

Te otoke, ki jih je okupirala v minuli vojni, pa naša vlada večinoma ni proglasila za svojo last temveč jih je vzela le v oskrbo in organizaciji Združenih narodov, ki je bila ustanovljena po vojni, pa je zagotovila točno poročati kako jih upravlja, o stanju domačinskega prebivalstva in o drugih stvareh, ki spadajo v poročila o okupiranih krajih.

Vlada v Washingtonu je obljubila skrbeti za koristi domačinov in jih vzgajati za samovlado. A ob enem naše vojaške ter mornarične avtoritete spreminjajo marsikakega izmed teh otokov v vojne baze.

Kako upravlja Uncle Sam te novopridobljene posesti?

Naravno, poročila vlade pravi, da jako vzorno — vsekakor boljše kot pa ravno za domačini kolonij takozvane kolonialne države (Anglija, Francija, Nizozemska, Portugalska, Belgija in južnoafriška unija). Ali kakor je prej ravnala z njimi Japonska.

Vlada v Washingtonu je izvršila svojo obvezo in glasom prevoda, ki ga je oskrbelo agencija Common Council, je nedavno predložila organizaciji Združenih narodov svoje prvo letno poročilo o upravi tropičnih pokrajin v Daljnem Pacifiku, izročeni — ji v varstvo — Maršal, Karolinski in Mariana otoki. (Guam, največji Mariana otok, ni v tej skupini, ker se nahaja pod oblastjo Združenih držav izza konca Špansko-Ameriške vojne.) Ti otoki, ki so jih zasedle ameriške vojske, tekom druge svetovne vojne, spadajo v na široko razteženo skupino, imenovano Mikronezija (Mali otoki). Nahajajo se severno od Nove Gvineje, vzhodno od Filipinov in južno od Japonščke. Preje v japonskem posestvu na podlagi izročila Lige Narodov, tvorijo edino ozemlje pod pokroviteljstvom Združenih Narodov, katero se je označilo kot vojaško važno.

Vojaško ozemlje v okrilju Združenih Narodov se razlikuje od drugih ozemlji v okrilju (obljubene površine brez samovlade, ki jih upravljajo člani Združenih Narodov) na sledeče načine: 1.) Upravljajoča oblast, v tem slučaju Združene Države, lahko zabrani iz vojaških povodov vse ali nekatere pokrajine pregledu Združenih Narodov. (Do sedaj se je zabranil pregled samo dveh otokov, Bikini in Eniwitok, kjer se je preizkušalo atomsko bombe. 2.) Mesto pod nadzorstvo United Nations Trusteeship Council-a, spada vojaško ozemlje pod nadzorstvo Security Council-a. Na podlagi določbe Združenih Narodov je pa postalo nadzorstvo delo Trusteeship Council-a.

Ti pacifični otoki predstavljajo težak problem z ozirom na upravo, ker so to skupine malih otokov, raztresenih preko oceana, ki so večje kot Združene Države. Mnogi so neobljubeni; na drugih živi le par dvanajstotric ljudi na s palmami obrobje-

nih bregovih. Tri petine vsega prebivalstva, kakih 60 tisoč, so osredotočene na Saipanu, Palav, Truku, Ponape-otoki, kojih imena obujajo spomine na vojne dni, ko so zmagovale ameriške vojske na Pacifiku.

Prebivalci so precej primitivni; nosijo krila iz trave ali pa čedna zapadna oblačila misijonskega kroja, žive v malih kmetijskih občinah ali selih pod dedinskimi poglavarji ter se bavijo v malem s kmetijstvom in ribištvo. Prišli so iz južno vzhodne Azije, polotoka Malay-a in izven njih ležečih otokov ter so rujave polti. Kot otočani so možni izredno izurjeni na in v vodi ter plovejo po morju v 25 čevljev dolgih čolnih z jadr. Večina je sprejela krščansko vero, a prvotna še vedno obstoja. Na ozemlju se govori 10 različnih jezikov in poleg tega mnogo krajevnih narečij. Največ prebivalcev razume japonski jezik. Vendar se pa uči sedaj ker je prevzela Amerika upravo, nekaj ljudi tudi angleščine.

Točasno preskrbuje mornarica Združenih držav vlado. Ali odločeno je da bo zapustila mornarica to ozemlje ter Guam in Samoa otoka kakor hitro bo vse urejeno za civilno vlado.

Med tem vspodbujajo Združene Države občine na otokih, da vzpostavijo krajevne in mestne vlade. Kjer je najti za volitev sposobnih domačinov se vodijo redno ustavne volitve.

Vzgojna središča v katerih se uče domačini kako voditi selske šole se je ustanovilo v glavnih točkah otokov. Zdravje se pospešuje z zdravstvenimi delavnjami, mesečnim nadzorovanjem potom mornariških zdravnikov in z ustanavljanjem šol za bolničarke in zdravstveno osobe.

Združene države izdajo za vzdrževanje teh socialnih zdravstvenih in vzgojnih načrtov in za upravo ozemlja milijon dolarjev letno, dočim prejmejo le nekakih \$160.000. Skušajo se pa izkoristiti naravno bogastvo teh otokov.

Ker je varstveni dogovor z Združenimi Narodi strateškega značaja so Združene države obvezane vzdrževati ozemlje in pripraviti iz istega efektivno sredstvo za vzdržanje mednarodnega miru in varnosti. Istočasno so tudi obvezane (kot so upravljajoče oblasti navadnih varščin) pospeševati političen razvoj ljudstev napram samovladi ali neodvisnosti, braniti njihove temeljne človečanske svobodščine in pospeševati njihovo socialno, gospodarsko in vzgojno stališče. V svojem poročilu Združenim narodom javljajo podrobno kako nameravajo izpolniti te svoje obveznosti.

Trdna je moja vera, da napočil zarja tistega dne, ko naša kultura ne bo več krizantema siromakova, temveč bogastvo bogatega. Ze slutim zarjo tistega dne, sluti jo vse moje najgloblje in najčistejšje hrepenenje. Ne, ne hrepenenje samo! Moje delo je slutnja zarje, vsaka moja beseda in vse moje življenje. Ze slišim dleto, ki kleše granitni temelj novi zgradbi.

IVAN CANKAR
"Bela Krizantema"

"Zamrznjen zakon"

Sedaj — leto po "zmagi" — je Taftov-Hartleyjev zakon proti unijam bolj "zamrznjen" kakor pa je bil v 80. kongresu.

Zato se politikaši, ki načeljujejo unijam, pripravljajo potrošiti "dvajset" milijonov dolarjev, da prihodnje leto v kongresnih volitvah porazijo svoje sedanje nezanesljive "prijatelje" ter "neprijatelje" ter potrošijo svoj denar v agitaciji za izvolitev novih "prijateljev".

Vse to je smešno — ampak je ameriško, kajti mi smo proti izmom, razen za amerikanizem. Izvoliš poslanca ali senatorja v zvezno zbornico, ne da bi od njega zahteval kak program. Glavno je, da ti na shodih, kadar se mu gre za glasove, nameče obljubo, dobrovedo, da je to zgolj običaj, ne pa obveznost.

Kako vse drugače bi izgledalo v tej deželi, ako bi unije v volilnih kampanjah potrošile svoje milijone dolarjev raje za resnično delavske stranke, z močnim socialističnim programom, ki ga bi v slučaju zmage ali delnih zmag bile pripravljene tudi izvesti, ne pa le cinični z njim, kot to delajo nekatere konservativne delavske stranke v Evropi.

IZ VARŠAVE

Ulica "Marszałkowska" širijo; ulica "Nowy świat" je postala glavno poslovno središče in v trgovinah vidimo vse, kar si oko pozebi. Po ulicah se sprehajajo dobro oblečeni ljudje in ne opazimo kakor nekdanj odkritega nasprotja med bogatimi in ubogimi. Delavci uživajo razne ugodnosti in s svojim delom lahko na splošno zadostijo vsem svojim potrebam in potrebam svoje družine. Univerzitetni profesor zasluži od 35.000 do 50.000 zlotov, učitelj od 20.000 do 25.000 zlotov. Narodno jed "bigos" lahko dobite za 200 zlotov; obrok race ali divjega zajca, jerebice ali kopuna stane 500 zlotov. Dobro pivo prihaja kakor nekdanj iz Gdanska, ki se sedaj imenuje Gdanske-Wreszcz.

Nič ni racioniranega. Trgovina z inozemstvom se dobro razvija in Anglija je najboljši odjemalec te dežele, katere glavno bogastvo je premog. V Varšavi kar mrgoli tujih trgovskih agentov in tretji največji mestni hotel "Evropyski" preurejujejo v središče za bodoče kupčije. Nove avtobusne proge režejo ceste in povsod, koder hodiš, vidiš, kako gradijo in obnavljajo. Povsod slišiš mogoče govoriti francoski in nemški. Nemški največ govorijo gostje iz Skandinavije in Švice. Tu pa tam govorijo tudi po rusko, toda Rusov v uniformah ne vidiš nikjer.

— Johann Sturmndorf.

Dva največja vzroka smrtnih slučajev

Našljati ljudi v tej deželi umrje sedaj vsled srčne hibe in raka. V Chicagu je umrlo v prvi polovici tega leta za srčno hibo 7.914 oseb, ali 11 več kot leto prej v isti dobi. V prvih šestih mesecih tega leta je umrlo v Chicagu za rakom 3.011 oseb ali sedem manj kot v isti dobi lansko leto.

Kdor hoče priti na vrh, se ne sme ustrašiti hoje. Če bo le kričal, ostane vedno v dolini.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU.

2301 S. LAWDALE AVENUE
CHICAGO, 23, ILLINOIS

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street

CHICAGO 8, ILL.

Fina postrežba — Cene zmerno — Delo jamčeno

TELEFONI: CAnal 6-7172-8-7173

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING COMPANY

Tel. Michigan 2-3145

1838 N. HALSTED ST.

CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Dr. John J. Zaveritnik

PHYSICIAN and SURGEON
3724 WEST 26th STREET

Tel. CRAWford 7-2212

OFFICE HOURS:

1:30 to 4 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

6:30 to 8:30 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

Res. 2219 So. Ridgeway Ave.

Tel. CRAWford 7-2446

If no answer — Call

AUstin 7-5766

Ali je mednarodno delavsko gibanje še vedno v znamenju Marksizma?

Je — to naj bo na gornji naslov takoj odgovorjeno. Dolgo časa skozi prejšnjih nekaj let v kapitalističnem tisku nismo veliko čuli o njemu. Sedanje vpitje, ki je v modi, je zgolj proto komunizmu in Sovjetski uniji, toda teorije ekonomskega razvoja, ki jih je znanstveno razložil Karl Marx, delujejo dalje.

Dasi je bil njegov veliki duh v sedanjih borbi med vzhodom in zapadom — to je — med Sovjetsko zvezo in Zed. državami — nekoliko zatemnjen, njegovo veliko delo je danes vpricho dogodkov in preobratov še veliko večje kakor pa se je zdelo od početka.

Karl Marx je umrl 14. marca 1883. Njegov tovariš pri delu Frederick Engels, je o njemu takrat napisal razpravo o dveh najvažnejših odkritjih, s katerimi je Marx zasnoval znanstveni socializem. Spis se glasi:

Prvo odkritje je prekrat, ki ga je Marx izvršil v celotnem pojmovanju svetovne zgodovine. Vse dotedanje zgodovinski nazor je slonel na predstavi, da je treba iskati zadnje vzroke vseh zgodovinskih sprememb v spreminjajočih se idejah ljudi in da so izmed vseh zgodovinskih sprememb spet najvažnejše politične spremembe, ki obvladujejo vso zgodovino. Marx je dokazal, da vsa dosedanja zgodovina ni nič drugega kot zgodovina razrednih bojev, da gre v vseh preprostitih in zapletenih političnih bojih samo za družbeno in politično oblast razrednih razredov, za to, da hočejo starejši razredi to oblast obdržati, novi, na površje prihajajoči razredi pa si jo hočejo priboriti. Kaj pa določa nastanek in obstoj teh razredov? Pač vsakokratni materialni, grobo čutni pogoji, pri katerih družba v določeni dobi proizvaja in razmenjuje svoje življenske potrebe. Fevdalna oblast srednjega veka je slonela na gospodarstvu majhnih kmečkih občin, ki so same krile svoje potrebe, same proizvajale skoraj vse, kar so potrebovale in skoraj niso poznale menjave. Bojevitost plemstva jih je branilo pred zunanji sovražniki in jim določalo nacionalno ali vsaj politično skupnost; ko so se pojavila mesta in z njimi posebna rokodelska industrija in trgovski promet, sprva notranji, pozneje pa tudi mednarodni, se je razvilo meščanstvo, ki je že v srednjem veku v boju s plemstvom doseglo, da so ga uvrstili kot prav tako privilegiran stan v fevdalni red. Toda z odkritjem izvenevropske celine od sredine petnajstega stoletja dalje je dobilo meščanstvo mnogo obsežnejše trgovsko področje in s tem novih pobud za svojo industrijo; rokodelstvo je v najvažnejših panogah pregnalo že tovarniška manufaktura in le-to spet velika industrija, ki so jo omogočili veliki izumi prejšnjega stoletja, zlasti parni stroj; velika industrija je spet obratno učinkovala na trgovino s tem, da je v zaostalih deželah pregnala staro ročno delo, v bolj razviti deželah pa ustvarila sodobna nova prometna sredstva, parne stroje, železnice, električne prvoizjave. Tako je meščanstvo

bolj in bolj združevalo v svojih rokah družbeno bogastva in družbeno moč. Čeprav je še dolgo ostalo brez politične oblasti, ki je bila v rokah plemstva in na plemstvu slonečega kraljevstva. Na določeni stopnji — v Franciji po Veliki revoluciji — pa si je meščanstvo osvojilo tudi politično oblast ter s tem postalo v odnosu do proletariata in malih kmetov vladajoči razred.

Za socialistični svetovni nazor pa je bilo to novo pojmovanje zgodovine največjega pomena. Dokazalo je, da se vsa dosedanja zgodovina giblje v razrednih nasprotjih in razrednih bojih, da so vedno obstajali vladajoči in podložni, izkoriščevalci in izkoriščani razredi in da je večina ljudi vedno bolj obsojena na trdo delo in malo uživanja. Zakaj je bilo tako? Iz preprostega razloga, ker je na vseh prejšnjih razvojnih stopnjah človeštva bila proizvodnja še tako malo razvila, da je zgodovinski razvoj lahko potekal samo v tej protislovni obliki, da je bil zgodovinski napredek na splošno prepuščen majhni, privilegirani manjšini, medtem ko je bila velika večina obsojena pridobivati pičli preživetje zase in zraven čedalje obilnejšega za privilegirance. Toda prav ta raziskava zgodovine, raziskava, ki na tak način naravno in razumno pojasnjuje dosedanje, sicer le iz hudobije ljudi razložljivo razredno oblast, vede tudi do spoznanja, da je zaradi silno stopnjevanja proizvodnje sil izginila dandanes vsaj v najnaprednejših deželah tudi zadnja preteza, ločiti ljudi v vladajoče in podložne, izkoriščevalce in izkoriščane; da je vladajoča buržoazija odigrala svojo zgodovinsko vlogo, da ni več kos voditi družbo in da je postala celo ovira za razvoj proizvodnje, kakor dokazujejo trgovske krize ter zlasti zadnji veliki polom in stiska industrije v vseh deželah; da je vodstvo zgodovine prešlo na proletariata, razred, ki se po vsem svojem družbenem položaju lahko osvobodil le s tem, da odstrani vsakršno razredno oblast, vsakršno hlapčevanje in sploh kakršno izkoriščanje; in da družbene proizvodne sile, ki so zrastle buržoaziji čez glavo, samo čakajo, da si jih prisvoji združeni proletariata in ustvari položaj, ki bo slehernemu članu družbe omogočil ne le udeležbo pri proizvodnji, marveč tudi pri delitvi in upravljanju družbenih bogastev, proletariata, ki bo s plansko organizacijo celotne proizvodnje tako silno povečal proizvodne sile družbe in njihovo proizvodnjo, da bo vsakomur v čedalje večji meri zagotovljena zadovoljitev vseh racionalnih potreb.

Druugo važno Marxovo odkritje je v tem, da je končno pojasnil razmerje med kapitalom in delom, z drugimi besedami, da je pokazal, kako v današnji družbi, v obstoječem kapitalističnem načinu proizvodnje kapitalist izkorišča delavca. Odkar je politična ekonomija razglasila nauk, da je delo vir vsega bogastva in vse prednosti, se je nujno pojavilo vprašanje, kako neki je hkrati s tem mogoče, da ne dobi mezdni delavec celotne vsote vrednosti, ki jo je proizvedel s

svojim delom, marveč mora del te vsote oddati kapitalistu. Tako meščanski ekonomisti kakor socialisti so se trudili, da bi na to vprašanje dali znanstveno veljaven odgovor, toda trudili so se zaman vse dotlej, dokler ni naposled prišel Marx in rešil to vprašanje. Ta rešitev je naslednja: Današnji kapitalistični proizvodni način predpostavlja obstoj dveh družbenih razredov, na eni strani razreda kapitalistov, ki so v posesti proizvodnih in življenskih sredstev, in na drugi strani razreda proletarcev, ki so izključeni od te posesti in imajo le eno samo stvar na prodaj: svojo delovno silo; zato morajo to delovno silo prodajati, da pridejo do življenskih sredstev. Vrednost blaga pa se določa z množino družbeno potrebnega dela, ostvarjenega v produkciji in torej tudi reprodukciji blaga; vrednost delovne sile povprečnega delavca v enem dnevu, mesecu, letu, se torej določa z množino dela, utelešenega o množini življenskih sredstev, ki so potrebna za ohranitev te delovne sile v enem dnevu, mesecu, letu. Predpostavljamo, da zahtevajo življenska sredstva delavca za en dan šest delovnih ur za njihovo proizvodnjo, ali kar je isto, da delo, ki tiči v njih, predstavlja množino šesturnega dela; tedaj se bo vrednost delovne sile za en dan izrazila v denarni vsoti, v kateri je utelešenih prav tako šest ur dela. Predpostavljamo dalje, da plača zato kapitalist delavcu, ki ga zaposluje, omenjeno vsoto, torej polno vrednost njegove delovne sile. Če torej delavec dela šest ur na dan za kapitalista, je temu njegove izdelke spet popolnoma nadomestil — šest ur plače za šest ur dela. Pri tem bi seveda kapitalista nič ne ostalo in ta zategadelj vso stvar tudi drugače pojmuje: kupil sem, pravi, delovno silo tega delavca ne za šest ur, marveč za ves dan, in potem takem pusti delavca delati, kakor pač nanese, osem, deset, dvanajst, štirinajst in več ur, tako da je produkt sedme, osme in naslednjih ur produkt neplačenega dela in gre najprej v kapitalistov žep. Tako reproducira delavec v službi kapitalista ne le vrednost svoje delovne sile, za katero je plačan, temveč proizvaja preko tega presežno vrednost, ki si jo najprej prisvoji kapitalist in ki se v nadaljnjem poteku po določenih ekonomskih zakonih razdeli na celotni kapitalistični razred ter tvori temeljni fond, iz katerega izvirajo v m l j i s k a rent, profit, akumulacija kapitala, skratka vsa bogastva, ki jih nedelovni razredi potrošijo ali akumulirajo. S tem pa je bilo dokazano, da si današnji kapitalisti pridobivajo bogastva prav tako s prisvajanjem tujega, neplačenega dela, kakor so si jih pridobivali lastniki sužnjev ali fevdalni gospodje, ki so izkoriščali tlako, in da se te oblike izkoriščanja razlikujejo samo po različnem načinu, kakor se neplačano delo prisvaja.

Na teh dveh važnih dejstvih sloni moderni, znanstveni socializem.

Na teh dveh važnih dejstvih sloni moderni, znanstveni socializem.

Narčni, ki vodijo prav gotovo v novo svetovno vojno

(Konec s 1. strani.)

Vprašanje, "čemu je to potrebno?"

Odgovor: Zaradi politične "agresivnosti" Sovjetske zveze ter njenih ekspanzionističnih ciljev, vsled naraščanja internacionalnega komunizma in "masivne ruske oborožene sile, in dalje, zaradi njene taktike osvajanja kosov za kosom, ker vse to povzroča možnost za eksplozijo v novo svetovno vojno.

Kaj naj bo vloga Zed. držav v tej atmosferi?

Na to vprašanje državni departament omenjeni novinski agenciji odgovarja, da so dogodki zadnjih dvajsetih let dokazali, da se naša dežela ne more umakniti kot kak puščavnik kam v samoto in se izolirati pred vsem svetom. Izkazalo se je, da obramba te dežele in zapadne Evrope je možna le v skupnosti, kajti njena obramba je ob enem naša obramba.

Na vprašanje, kdo bo deležen ameriške zastojne oboroževalne podpore, pravi odgovor, da vse države, ki so članice severoatlantske obrambne zveze, in pa Grčija, Turčija, Iran, Filipini in Koreja (kolikor jo je v ameriški sferi).

Kaj z atomskimi bombami?

To je vprašanje, s katerim so se v mednarodnih odsekih zveznega kongresa veliko ukvarjali. Nekateri dežele, baže predvsem Anglija med njimi, žele, da jim razložimo skrivnost, kako se atomske bombe izdelujejo. Ali pa naj jim jih pošljemo naše, da jih bodo imele pri rokah v slučaju "potrebe".

Ne v kongresnih odsekih, ne v vojnem departamentu ni volje, da se bi povedalo atomske skrivnosti niti se tako prijateljski zavznici. Sicer pa imajo Zed. države vendar baze vsepovsod po svetu in kadar bo "potrebno", bodo te bombe lahko metali ameriški letalci, ki so za to nalogo izveščani.

Kaj pa stroški—kdo jih bo kril?

Izmed vseh držav severoatlantske zveze se pričakuje od Kanade, da bo stroške, kolikor jih bo odpadlo nanjo, ona plačala. Dalje republike latinske Amerike, v kolikor bodo sodelovale, jih bodo krile saj deloma. Državni departament pravi, da se isto pričakuje od nekaterih držav na bližnjem vzhodu, v južni Aziji in na daljnem vzhodu.

Tem državam bo dala ameriška vlada municije ter drugih potrebščin za oborožitev v vrednosti kakih \$100,000,000 za začetek, v zameno pa bi dale Zed. državam surovine v kolikor bi to zmogle.

Glavna pomoč zapadni Evropi

Trumanov načrt — to je — plan ameriškega vojnega (obrambnega) ter državnega departamenta določa glavni del dajev na stroške te dežele državam v zapadni Evropi, v vsoti \$1,093,450,000 za začetek. S to vsoto se bo krilo pošiljanje.

N. LJASKO:

Kozorog

CRITICA
(Konec)

Kozorog je zategol zaječal in drvel nazaj k napajališču, za njim se je kar kadil prah. Mišlil je že preskočiti potok in jo ubrati v pustino, a leopard je bil že tesno za njim in ga je gnal k skalni pri napajališču. Kozorog se je okrenil in zbežal proti vasi. Z očmi in rokami sem mu pomagal. Bal sem se, da ga splašim, in sem dušil krike, ki so mi kipeli v goltancu. Veselil sem se njegove moči: pred njim je vse ležalo narazen. Toda leopard je delal velike in večje skoke; dohiteval je ... dohitel. Dvignil sem se na prste in si grizel ustnice. Zdelo se je, da so leopardove šape že loppne po kozorogovem hrbtu. Zamislil sem — ne nadomda pa sem se ves vesel odhnil, kakor da sem se sam iztrgal iz leopardovih krempljev.

Kozorog je v zalezu preskočil okoli naše hiše in telebnih na dvorišče. Leopard je odskočil od okopa in se potopil v globel.

Zlezel sem s strehe in zbujal očeta: "Kozoroga imamo! Leopardu je ušel!" in vsa stekla na dvorišče. Obriše murve se je že kopalo v jutranjih žarkih in listje je sumelo ko da pritrjuje mojim besedam. Kozorog je negibno ležal pod murvo. Izpod sprednjih kopit se je cedila kri, se nabirala v lužo in se lesketala v naraščajoči sončni svetlobi.

Z očetom sva stopila bliže. Ves zasopel sem šepetaje pripovedoval očetu, kaj sem videl s strehe. Oče je molče prinesel iz veže vrč vode in jo zlijl kozorogu na noge in vrat. Kozorog je zadržal, dvignil glavo in naju pogledal; njegove oči so bile kakor dve okajeni luni in te oči so narazno spraševale, kaj je prav za prav z njim. Oče je položil roko na njegov mokri rog, z drugo roko pa ga je pobožal po čelu.

— Le leži, leži, ne boj se, mi dva nisva leoparda ...

Očetov glas je zvenel pristrano — drugače se bo po neumnem poškočeval. Leži, leži in ne plaši se ...

Oče je privezal kozoroga za roge k murvi in dejal:

— Tako, zdaj mu daj pa še

ve municije, topov, raznih ladij, ki bodo dane evropskim deželam in pa stroški administracije ter plače ameriških vojni ter drugih tehničnih veščakov.

Vlada Zed. držav pravi, da hoče nad temi dajatvami kontrolirati, da bo vedela, kako se jih uporablja. Ob enem ameriško vrhovno vojno poveljstvo zahteva koordinacijo — to je, da bo armada vseh pridruženih držav severoatlantskega pakta zgrajena po enem modelu in častniki — posebno višji častniki, bodo morali znati angleško in francosko in mnogi pa tudi jezike drugih pridruženih dežel, npr. danski, norveški, nizozemski, italijanski in nemški jezik. Slednji bo sčasoma v tem bloku postal prejkone najvažnejši.

Razpredelitev ameriških dajev in koordinacijo bodo vodili visoki ameriški armadni in mornarični častniki ter drugi eksperti. Njihova plača po tem planu bo od \$15,000 do \$16,000 na leto in stroški jim bodo plačani. Nižje osebe bo seveda prejemale tudi nižje plače, a bodo vzhlic temu visoke.

Tak je oboroževalni plan ljudi v Zed. državah, ki so ga zasnovali. Koliko časa bo vzelo, predno ga kongres odobri, se ne ve. Ampak ker je storil en korak, bo moral prej ali slej tudi drugega, dasi vsakdo ve, da Rusija sedaj ni v stanju pričeti s kakšno agresivno vojno. Kar pa se komunistične ideologije tiče, se bo širila dokler se Marshallovemu planu ne posreči ustvariti veliko višjega življenskega nivoja kot pa je v deželah sovjetskega bloka. In da je v njih nizke, o tem ni dvoma. A niža se tudi v državah kapitalizma, a vendar je še vedno veliko višji kakor drugje, posebno še v Zed. državah.

Spor med tema dvema svetovoma je torej boj za poraz ene ali drugega ekonomskega sistema in v tem smislu bo nadaljevan, razen ako se na kak čudežen način sporazumeta za skupno sožitje drug poleg drugega.

V volti buči sem prinesel vode ...

V volti buči sem prinesel vode, kozorog je buljil vanjo, kakor da bi se čudil, zakaj voda ne teče dalje v pustino.

Naposled se je dotaknil vode, ki je jela v buči hitro upadati.

— Rad pijes — živel boš, — je prijazno dejal oče. — Nalij mu še in prinesi masti in krme mu vrzi. Popravlil se bo, naša murva daje tako prijetno senco ...

Oče je živali zbrisal vlažni prah s kopit in debelo z mastjo namazal kravmo mesto: — Odpočil si bo, rane se bodo zacelile; midva pa na njivo, do kler se ni vročine ...

Vnovič sem napolnil bučo do roba z vodo in z očetom sva z vedri in motikami odšla in se zdaj pa zdaj ozrla nazaj proti murvi. Ko sem pomagal očetu pri delu, sem ves čas govoril o kozorogu in leopardu te: sprasheval:

— Oče, ali bo, ostal pri nas, kaj ne, da ga ne bomo izpustili?

Oče me menda ni slišal, jaz pa sem le silil vanj, nakar je zamisljeno dejal:

— Ne, ne bo hotel ostati pri nas. Dolgčas bi mu bilo po gorah. Skoda, mlad je, koža je lepa, pa ga morava vseeno izpustiti. Pogumen je, smrti je ušel, ne smeja ga imeti ujetega.

— Pa bo sam še prišel k nam, mar ne?

— Ali bi ti na njegovem mestu prišel? — je skoraj osem vprašal oče.

— Seveda bi prišel.

— Ne sinko, ne bi prišel. On je vaje svobode, ostati mora močan, da ga ne pograbi leopard ...

Očetove besede so mi bile nerazumljive. Prepričan sem bil, da bo kozorog še prišel k nam, ko se bo zjutraj napil vode. Saj s moj prijatelj! Kar videl sem ga, kako se bliža ograji in se oglašal, nakar skočim jaz s strehe in mu hitim odpirati.

Ko je stalo sonce navpično nad glavjo, sva do večera prenehala z delom in se spustila v globel; vsa potna in prašna sva se umila in se napila vode.

Oče je napolnil obe vedrce in krenila sva navzgor. Čimprej sem hotel vedeti, kako je s kozorogom, in mu naliti polno bučo sveže vode. Nestrpno sem stopil

na dvorišče in odrevel.

Kazalo je, da se je kozorog pripravil k skoku, nategnil vrv in obstal. Čakal sem, da bo skočil, nisem takoj razumel, kaj se je zgodilo; medtem, ko sva midva delala na njivi, se je on ves čas mučil, da bi pretrgal ali predrnil vrv in se je v tej borbi zadušil.

Oče me je prijel za ramo in žalostno vzdihnil:

— Vidiš, ni nama zaupal ...

Počasi sva se približala. Oče ga je pobožal po hrbtu in mu rekel, ko da se živi:

— Ti si se odločil po svoji glavi: rajši smrt kakor ujetništvo. Razumeš, sinko?

Nisem našel besed, da bi očetu odgovoril, skozi solze sem strmel v kozoroga, ki je umrl v zagonu za svobodo ...

Ali smo v "recesiji" ali nismo? Vladni ljudje v nesoglasjih

(Konec s 1. strani.)

S statistikami o zaposlenosti in brezposelnosti se peča tudi delavski departament, ki pa nima v izločevanju narodnega gospodarstva nobene moči, do čim jo trgovski departament ima, ker razpolaga skupno z agrarnim oddelkom ter z notranjim departamentom z visokimi vsotami v pomoč industriji in kmetijstvu, notranji departament pa ima dovoljenja pričeti z velikimi javnimi deli pri uravnavaanju rek, graditi ogromne hidrocentrale, jezove proti povodnjem, irigacijske kanale itd.

Toda gospodi v Washingtonu se s tem nič ne mudi. Sedi pri obloženih mizi in ni ji kaj posebnega mar, kako žive družine brezposelnih.

Število nezaposlenih delavcev ni še "točno dognano". Eni vladni izvedenci v omenjenih oddelkih Trumanove administracije pravijo, da jih je nad tri milijone. Statistična biroja unij CIO in AFL pravita, da jih je pet milijonov in pa sedem milijonov delavcev le deloma zaposlenih — namreč ne več kot do štiri dni v tednu.

Brezposelnostno podporo prejema nad tri milijone delavcev, a mnogo nezaposlenih do nje ni upravičenih, torej se gorje šteje ne more smatrati za točno, ker vsi vemo, da je nezaposlenih vedno več in da bo število pet milijonov bližje resnici kot pa trditev, da jih je le tri milijone sedaj stalno ob zaslužek.

KOMENTARJI

(Konec s 1. strani.)

Bigostva je več vrst. V eno takih spada Ivan Jontez. On se je ves prejel v sovražstvu do Titu. Deklamira o demokraciji, o dostojanstvu človeka in o preprosti krščanski morali, v katero veruje. V Plain Dealerju v Clevelandu ima (dne 24.) julija dopis, poln srda do jugoslovanskih Titovih "klavcev". Zgraža se nad državnim departamentom, ki je pričel škiliti v Beograd prijaznejšo roko. Naj Tito pogine v lastni godlji — ne ga vleči iz nje, pravi Jontez. Ne pomagati Titu, ki je dal 1.1945 pomoriti 10.000 slovenskih domobrancev, katere so Angleži poslali iz Koroške nazaj v Slovenijo. Pribelžali so na Koroško zaeno z Nemci, ki so tiranizirali slovenski narod, česar pa koprivnati Jontez ni hotel povedati. Niti se več ne spominja osvobodilne borbe, katero je med vojno poveljeval, sedaj pa pretaka solze za one, ki so vsled kolaboratorstva z okupatorji po zmagi zaveznikov bežali, ali pa bili obsojeni vsled vojnih zločinov. Sicer pa se v državnem departamentu v takih stvarih ravna kot kakor jim boljše kaže. In prav gotovo je omenjeni Jontezov dopis sam na sebi dokaz, da takega "državnika" in kritika po vetru ne more nihče smatrati za "eksperta" v vnanjepolitičnih zadevah.

Španski Franko je v civilni vojni in pozneje s sodelovanjem Hitlerja in Mussolinija poklal nad desetisoče Spancev. Na tisoče jih je ugonobil v zaporih. Njihov edin greh je bil, da so se borili za obvarovanje republike, ki je bila demokratska in bi še obstajala, ako ne bi bile "zapadne demokracije", vstevši ameriško vlado, tako "neutrálne", da je bilo Franku in njegovemu fašizmu v korist. Kardinal Spellman je Franka v člankih opisal za globoko vernega človeka in za

"patriota". A v resnici ga ceni, ker je cerkvi v Španiji vrnil privilegije in ji zagotovil, da se ji ni bati za njena bogastva. Ona poseduje ne samo ogromne predele najboljše zemlje temveč tudi rudnike in mnogo tovarn. Ta cerkev je Frankova desna roka, toda ne zato ker je Franko "pobožen" temveč iz popolnoma materialističnih razlogov. Republika bi bila izvedla dalekosežne agrarne reforme, delavcem bi pomagala s socialno zaščito in pomedla mnogo izkoriščevalcev s socializacijo rudništva ter velike industrije. Sedaj pa je Španija spet taka kakor pod burbonci. Na eni strani brezprimerne razkošje, na drugi nepopisna beda. Zato je v našem zveznem senatu predlagano, da se naj tudi Španiji pomaga — saj je vendar bolj protikomunistična kakor pa Francija ali Italija — in za začetek naj ji damo \$50,000,000 "posojila". Seveda ga ne bi nikoli vrnila, kar je znano tudi predlagateljem in njihovem odseku. Toda "posojilo" se lepše sliši. Dati v dar diktatorju 50 milijonov, ki je bil med vojno naš sovražnik, pa ne bi izgledalo posebno "moralno".

J. N. Rogelj je objavil v "Novi dobi" nekaj člankov z naslovom "Propaganda in strahovi", ki se tičejo največ Slovenije in deloma vse Jugoslavije. Propagande proti nji je sedaj veliko več kakor je je bilo, ker je tista, ki jo vodi sedaj Kominform, bolj agresivna in ima določen namen spremeniti režim. Klerikalizem ima svojo taktiko. Blati, maže, preti, a v Sloveniji in na Hrvaškem je bil v dobi osvobodilne borbe diskreditiran. Ta nova propaganda pa prihaja iz centra, ki je bil v novi Jugoslaviji slavljen za glavnega osvoboditelja in za vodnika, ki kaže Jugoslaviji pot kako izgraditi socializem. Sedaj Kominform trdi, da je režim v Beogradu to pot zgrešil in zato so nanj sipani očitki, ki so od kraja marsikoga zelo presenetili, a sedaj pa delajo škodo, ker Kominform misli zares. Ima proti-Titove postojanke vse križem Jugoslavije, a glavni center seveda je v Moskvi. Graditi novo državo v takih ploah propagande je naporno in ker je ob enem združena sedaj še z ekonomskim bojkotom, je na vihanje življenske ravni (standarda) v nji nemogoče misliti. Uspeh je že to, da se bi saj toliko dobilo kot se je predno je nova Jugoslavija prišla med dva ognja.

"Ameriška domovina" se veseli kar na prvi strani, kako bodo ljudje njenega mišljenja prišli do vladnih arhivov in preiskali kdo je kaj dobil in čemu. Jugoslovanska glasila Kominforma v Zed. državah in v Kanadi jo v tem mišljenju podpirajo. Razlika je le, da mislijo oni prvi priti k arhivom in preiskovati. Skof Rožman, dr. Miha Krek Rev. Gabrovšek itd. pa bodo bržkone ostali kar tu in se tolažili, da se bo tudi druga (kominformna) plat nekega dne razletela in potem pride njihov čas. Pa ga ne bo. Nekdanja slovenska ljudska stranka je stvar zgodovine in stare Jugoslavije pod Karadžorzi ali pod nekdanjimi Korošci, Pašiči, Radiči in Mačkici ne bo mogoče obnoviti. Ali bo ostala ta, ki je že druga, po prvi svetovni vojni, kajti če gre sedanja v polom, tretje ne bo.

Komunistični vodje na obravnavi že nad sedem mesecev

Enajst vodilnih ameriških komunistov, ki so bili obtoženi zarote za nasilno strmoglavljenje zvezne vlade, je pred sodiščem v New Yorku že nad sedem mesecev. Obravnavi predseduje zvezni sodnik Harold R. Medina. Advokati justičnega departamenta in obtožencev jo zavlačujejo kolikor največ morejo. Sodnik Medina se večinoma jezi le nad zagovornike obtožencev, da si zavlačevanje obrambi saj gmotno ni v nobeno korist, ker stanejo taki "špasi" obrambo na tisoče dolarjev vsak teden, še več pa zvezno vlado, ker ima več ljudi uposlenih in pa drago plačane odvetnike.

Materialni interesi ne delujejo avtomatično; če bi bilo tako, bi ne bilo nobene politike. — V. Marcu.

"INFLACIJA"

Franco's Revenge

A Friend on the Spanish-French frontier informs us: As was feared, Franco's defeat in the United Nations has unleashed a new wave of terror in Spain. Franco was infuriated by his inability to get the U. N. to open its doors to him and also by the refusal of the Export-Import Bank to give him the millions of dollars he needs to overcome the economic crisis which is stifling him; and he is taking out his ill-humor on the Republicans. The most sensational of this new series of atrocities was the hanging of fifteen guerrillas in the villages of Sella and Ralleu in the province of Alicante. The State Department at Washington must have had knowledge of this crime, since it was discovered by an employee of the United States consulate. The Spanish authorities, fearing an American protest, have kept absolutely silent about it, and so have the press and radio. Prisoners are again being beaten so brutally that many are committing suicide. The moderate Socialist Nicolas Redondo, after having been barbarously beaten, jumped out of the window of the police station at Incechu in Bilbao when he was asked to make a statement betraying his friends; both his legs were broken and he will be an invalid for the rest of his life. In Larrinaga in Bilbao another moderate Socialist whose name was not given me threw himself out of a prison window and was killed. A militant trade unionist named Axpe was driven mad by the beatings he received and taken to the asylum at Zaldibar in the Basque country. We get this news from the Basque country because it is only half an hour distant, but surely the same sort of thing is happening in the rest of Spain without our hearing of it. The Falangist radio, which until recently combined attacks on Great Britain with flattery for the United States, has now begun to attack the bankrupt American economy with as much vehemence as even Moscow could show.—From the Nation.

Business Men Forget This Threat

We are indebted to the A. F. of L. Labor's League "Reporter" for these figures:

At the bottom of the depression in 1932, farmers' "net income" totaled \$1.8 billion, workers' wages \$30 billion, and business reported a total loss of \$3.4 billion.

In 1948, net farm income was \$18 billion, workers' wages totaled \$134 billion, and business profits \$19.7 billion.

In short, business men lose when farmers and workers are impoverished, and prosper with farmers and workers. Too many business men still talk and act as though they do not know that simple truth.—Labor.

PEOPLE DO IT

By Henry Jones

FEMALE politicians are fickle too: Remember a few weeks back that story of the lady legislator in Idaho who accepted a proposal for marriage from another legislator on the floor of the House? Well in between she got to talking to the reporter who came to get the story and has gone and married him.

When that's the way of it, why be surprised at what happened to Taft-Hartley, or postpone the remedies to making some more proposals and getting some more promises in the next election? The simple fact is that we have this kind of law because we have an incompetent labor movement that can be as at present organized little more than a nuisance to everybody, including its own members. Change that to an effective, co-ordinated, determined labor movement, and we won't have to worry about the fickleness of politicians, male or female. You might fix things up so hunky-dory that even your wife would love you.

INSURANCE firm in Cincinnati has dusted off an old sign now that we are getting back to normal, saying that when girls get married they must quit their jobs. Maybe executives don't want to get into arguments with their husbands. In other firms where the boys and girls are organized, they have seniority provisions and can even get married if they want to—and can find anyone to say "I do" of course.

CURRENCY, says Senator Humphrey, ought to be printed on union made paper. That's O.K. as far as it goes, but it doesn't go very far. Something might be done to make what those dollars are a bit clearer. Whenever I run into two people who counted they understand economics, I ask them what those dollars are, and always it ends up an argument between the two, and leaves me none the wiser. But as I see it, either they represent something valuable or they don't. If they do, it is something workers have made, and while talking of putting a union label on the dollar, it might be a good idea to decide upon putting some explanation either that this is a device to make sure that those who labor and produce wealth get it, or to make sure that they don't get it. I'm not asking the Senators to fix up the economic system—I'm just suggesting that in the general interest of honesty and proper labeling, those green pieces of paper ought to say frankly what they are, one way or the other.

PUBLIC AFFAIRS Institute

reckons "we" lost \$13,000,000,000 in the first three months of this year in the wealth that did not get produced because the workers who would have liked to have jobs producing it did not have jobs. This is loss to people. Outside of that picture lies the other fact that this rate of production means U. S. government would have got \$2 billion more than it spent, instead of spending \$1.5 billion more than it gets in this year as the result of unemployment. It costs a lot to keep corporations in our manger.

MANILA is the "guntoingest" city in Asia. There are at least 500,000 firearms loose in the Philippines, of which only one in seven is licensed or under permit. The countryside is an armed camp what with guns left over from the war and 70,000 small arms imported since beginning of 1948. The government does not recognize this right of the people to bear arms and is somewhat alarmed about it. They need not be too alarmed; while the rods may heel some racketeers, what it takes and all it takes to get rid of exploitation is solidarity among workers.

PRINCE Chichibu, Hirohito's oldest brother, says Japan has too many gods already, and the spread of Christianity would only complicate their lives. Perhaps it has not been explained that in the countries where the Christian faith predominates, that complication is avoided usually by forgetting all about it except for ritualistic purposes. The Christians can lie and cheat and kill each other with even more spirit than their pagan brethren. So that's another needless worry the Prince has.

CONGRESSMAN Irving, who got elected from Missouri's Fourth District last November, is also president and business agent of the Hod Carrier's Local 264. He seems to have taken the admonition given by almost everybody except us that "labor ought to get into politics" a bit more seriously than his members relish. He raided the union treasury to get the funds to put him in, and perhaps for other purposes as well. With this start he may go on to become a statesman, for that term of honor has been defined to mean "a successful politician who is dead." One member did try to knife him.

—From Industrial Worker

Wife: "Before we were married, George, you used to give me the loveliest presents."
Meal Ticket: "Who ever heard of a fisherman giving bait to a fish after he caught it?"

Science Shorts

Some sunflower seed yields 30 per cent of its weight in edible oil.

Blind pedestrians have the legal right of way over motorists in 16 American states.

Without magnetic metals, there would be no telephones and no electric lights, and practically none of the modern conveniences.

Jewelry stamped with the abbreviations Plat, Pall, Irid, Rhod or Ruth contain respectively platinum, palladium, iridium, rhodium or ruthenium.

Older people, who do not drink enough milk to supply the calcium needed for the bones, can get this mineral from cheese, ice cream and bread made with dry milk.

Orthonol is a new nickel-iron magnetic material, developed by the U.S. Navy Ordnance Laboratory, that is said to be superior in magnetic properties to all earlier magnetic materials.

The frequent high winds of the Great Plains area did little damage when it was only an Indian hunting ground, merely waving the tall grasses on which the buffalo fed; today, they do much damage because of plowing and overgrazing.

Wormwood is the source of an oil used externally to warm muscles.

Magnetic metals make possible the transfer of electrical energy to mechanical energy.

India is to have a new aluminum production factory; the country is said to have a plentiful supply of suitable domestic bauxite.

Lady finger potato, still grown as a curiosity in the United States but of practically no commercial value, is about the size of a short, stubby finger of a man.

A man-made shipping channel 50 miles long, connecting Houston, Tex., with the Gulf of Mexico, is responsible for that city being perhaps the third ranking deep-sea port in the United States.

Vermiculite, a mineral that expands greatly and permanently by heat treatment, is widely used in making lightweight concrete; it is found in several places in America, but the principal supply comes from Montana.

America imports tea wastes from China for the manufacture of caffeine.

Texas, Louisiana, California and Oklahoma rank in that order in the production of natural gas.

To encourage peanut cultivation in the Dominican Republic, agricultural machinery is being made available by the government to farmers at a nominal charge.

The United States is the largest user of apparel wools in the world, consuming 1,000,000,000 pounds annually, of which some three-fourths are imported.

Radar location ability is said to be possessed by electric eels; they have poor eyesight and live in murky waters but seem always to be able to locate their prey promptly.

Calabar beans, from which a drug is obtained, grow wild in Liberia; natives gather the beans from the inland bushes on which they grow and carry them in headloads to the coast for shipment to Europe.

The principal food of wild hawks is destructive rodents, not chickens as many believe.

Getting Less Back

WASHINGTON.—During April and May, 1949, imports to the U.S. were running nearly 10% below the monthly average for 1948, the Commerce Department reports. Exports remained about the same.

Women Solons

Women are gaining ground in law making bodies. The Women's Bureau of the Labor Department reported that 217 members of the fair sex are serving in state legislatures this year.

THE MARCH OF LABOR

Profit System Breeds Graft

Charges of improper use of official information, involving at least three high military officials, one of whom is Maj. Gen. Harry H. Vaughan, President Truman's military aide, are now being investigated.

Vaughan still functions on the "right hand of kings," but the other two are under suspension.

The charge is that these members of Army "Brass" lined their own pockets by assisting in securing business for certain concerns for a commission said to be 5 per cent.

Our chief purpose in commenting about this episode in the Truman administration is to forestall the charge—which is almost certain to be made by defenders of the private-profit system—that crookedness in public office is what can be expected whenever business is conducted by government instead of by private persons and corporations.

To attack that charge in advance, we assert as a self-evident fact that if these Army officials acted like grafters it was because they were corrupted by private profit-seeking business.

It is in order to remember that in all cases of bribery there are two parties. There is the bribe giver and the bribe taker. Unfortunately, most people think only of the taker (often enviously) and tend to forget all about the person or group that, as a giver of bribes, is the prime mover of private and official corruption.

Basic to crimes of this sort is the desire for profit. That is true in every case. The only possible reason for offering 5 per cent to anybody for his services is the belief that those services will bring in more than that.

There is no gain-saying the charge that the private-profit economy places the interests of the individual in direct and inevitable conflict with the welfare of society. We saw how that conflict resulted in a tremendous national debt during the war when private business used the nation's plight as an opportunity to rob the general public (legally, be it said to the discredit of us all) of profits that make 5 per cent look like "chicken feed."

—Reading Labor Advocate

MAIL ORDER INSURANCE OFTEN WORTHLESS; HIDDEN JOKERS

Thousands of people each year buy seemingly cheap accident and health insurance by mail from obscure companies who frequently make misleading promises or have hidden jokers in their policies that make them almost worthless.

Alfred Bohlinger, New York State deputy insurance superintendent, estimates that of all accident and health insurance sold by mail, some 20 per cent is sold by companies who mislead the buyer as to the worth of his policy, or neglect altogether to pay valid claims.

California Insurance Commissioner Wallace K. Downey has reported that 70 per cent of the complaints his department gets concern unscrupulous practices in selling accident and health policies.

Flagrant Tricks

One of the most flagrant tricks used by the mail order companies, said Bohlinger, is to exaggerate the number of illnesses on which they pay benefits. They advertise

a long list of such illnesses and accidents, but some are simply the same illnesses under different medical names, and others are so rare as to be practically non-existent.

Bohlinger warns that they sometimes also advertise "full hospital coverage" when actually it is so limited as to be valueless. Another trick is to advertise "no medical exam." Many customers therefore fail to list some previous illnesses because they think a complete list is not important, or they think they're getting away with something. If full medical record is not listed, the company can then claim misrepresentation and refuse to pay benefits on later illnesses.

Since many of these companies are licensed in only one state, if a person doesn't collect what he thinks he should, he is forced to go to their state to sue, which is something the average person has neither money or time to do.

Farm and Business Income

The following figures, simple as they are, tell a big story:

In 1932, the net farm income in the United States amounted to \$1.8 billion. Workers' wages totaled \$30 billion. Business profits after taxes were minus \$3.4 billion.

In 1948, after 15 years of liberal, progressive political and economic policies in Washington, net farm income amounted to \$18 billion. Workers' wages totaled \$134 billion. Business profits after taxes were plus \$19.7 billion.

The interdependency of farmer, worker and businessman is obvious to all except those who live behind a mental iron curtain.

Putting the Owners on Short Time

In these days of rising unemployment and short working weeks it is highly interesting, to use a mild and hackneyed word, to ponder the significance of the United Mine Workers' decision to limit its members to a three-day working week.

By rule and custom, the shortening of the work-week invariably has been the owners' prerogative. The bosses said when workers should rest and when they should not work at all. Now the miners call the tune. That the bosses are outraged by this shift of "jurisdiction" is not surprising.

The miners are changing things about. In effect their decision is a case of putting capital on short time. And, if there is any justice in the world capital will get short pay just as surely as workers do when they work less than a full week by orders of the capitalists.

However, we don't believe that the owners will see things in that light. Such "fixed charges" as interest on investment will remain as before if they have anything to do with it. But why an investment that is only half-employed should get full rewards is something that can't be explained by the rules under which workers are paid.

It seems to us that the owners had better be careful about levying full charges against the public. Mr. John L. Lewis is watching them and if they insist upon collecting full-time profits for half-time work, then he will have a perfect reason for claiming the same kind of treatment for the workers he represents.

Cutting the time of capital may prove to be only the beginning of a real change. The next step may be for all the workers to discharge their private employers from all future "service." They can do that, and save what the private owners take out of labor's product, by socializing the industries of the nation and operating them themselves.

That's something to think about between now and the next national election.—Reading Labor Advocate.

How Many 'Commandments'?

How many "commandments" in the Bible? Ten? Maybe you, and a judge in England, are right. And maybe wrong.

An 18-year-old British boy came before the judge and claimed exemption from the military draft, on religious grounds. To test the boy's religious knowledge, the judge asked him "how many commandments are there?" The boy answered "twelve." "Wrong," said the judge, and denied the boy's claim for exemption.

Now comes a Montreal "Star" editorial and says "the judge was wrong and the boy right." For this reason:

"The Gospel of St. Mark, Chapter XII, tells about a discussion Jesus had with a scribe." In this discussion, Jesus said:

"Thou shalt love the Lord thy God with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy mind, and with all thy strength: this is the first commandment."

"And the second is this: Thou shalt love thy neighbor as thyself. There is none other commandment greater than these."

"The two commandments, added to the familiar ten handed down from Mount Sinai," the "Star" says, "make twelve commandments in all." And the two supplied by Jesus are the most important of all!—Labor.

REFLECTIONS

By Raymond S. Hofses

NOW IF WE had lost the war things would have been different. Why American workers would have been virtual slaves if Hitler had won. Can you imagine!

Tribute would have been the word. All the products of American industry and "know how" would have been subject to a levy for the benefit of Europe. Workers in this great nation would not be permitted to work at all unless they "came across" with the handouts that the Fuehrer would surely have demanded.

No matter how efficient our machines and how productive our workers, the American people would not have been permitted to have the homes they needed for decent family life. Everybody would be just too busy making things for the rest of the world; we just wouldn't have the time to supply our own needs.

And even if we doubled our production the demand for war "indemnities" and "reparations" would have been increased by just that much. Next thing we'd know we'd find our own government going into a hole, with a mounting national debt and a deficit budget. But the demand for tribute would continue just the same and we'd have to pay—if we'd lost the war.

BUT "WAIT ONCE"—as the Pennsylvania Dutchman would say. "Isn't that exactly what has been taking place ever since our 'victory'?"

It sure is—and President Harry S. Truman is taking advantage of every opportunity to tell the American people that they must keep right on working for Europe and for Asia and for all other parts of the world that are "underdeveloped." Why Mr. Truman even used a Shriners' convention as a sounding board for the idea that we've got to continue to stand and deliver.

So what? Why is it that we now are doing so many of the things that we'd have had to do if Hitler had made good his plan to conquer the world?

Do you want to know? Well,

then forget all about what this column has said about the war and think hard about the kind of economy that this nation's policymakers are trying to save.

Bear in mind that this is a capitalist economy; that it is privately owned; that it functions for the profits of owners; that to get those profits workers must produce surpluses above and beyond what the nation needs and owners must find markets into which those surpluses can somehow be dumped.

That will help you to understand why it is that, as a capitalist columnist put it, "any and all means" must be employed to get rid of the surpluses which American workers produce but which they dare not be permitted to use if the private owners of our basic industries are to operate for profit.

You want a job, don't you? Well, unemployment is rising just now in spite of the fact that billions of dollars worth of the stuff your labor creates have been given away. But what do you think would happen to American jobs if we stopped paying tribute—or, if you prefer, stopped financing a cold war to prevent the spread of communism?

No, we've got to keep on paying for our jobs if we are to keep them. And if we are determined to keep the capitalist private-profit economy too.

Beyond The Heights

By HAVA KRASCOFF

The immediate scene is stone and sand and weed. Inferno fumes and noise torture the dust-dim air. And woman and child move shadowed By pestilence and want. But beyond! Beyond are the blueing heights. The heart leaps after the eyes Which swoop up and cling to the peaks: I must follow . . . But the keepers of the lofty spaces Hold me at the outer gates. "Down below," they advise, "Out of sand and stone and weed And woman-and-child tears You will fashion your admittance."